

vi människor

årgång 57

Pris: 40 kronor

1/2004

Direktrapport från Irak

Feminism - igår, idag, imorgon

Feminismen och djupkulturen

Kubanska fragment

Demonstrera på internationella kvinnodagen 8 mars

Demonstrera för halva makten - hela lönen.

Demonstrera för fred och solidaritet med kvinnor världen över.

Demonstrera mot våld mot kvinnor och för feministiskt självförsvar.

Demonstrera mot det globala sexslaveriet.

Trots att FN utsett Sverige till världens mest jämställda land är verkligheten allt annat än jämställd.

Ur ett maktelitperspektiv är det männen som dominerar på alla nivåer i Sverige.

I bolagsstyrelserna. I organisations- och partilivet. I medierna. Inom högre förvaltning. Inom högre forskning.

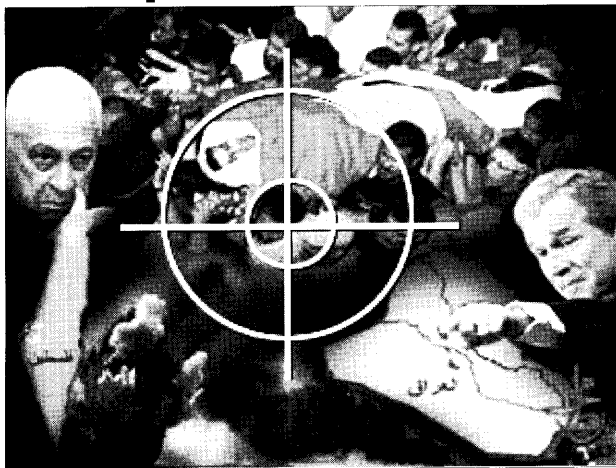
Så ser det ut inom område efter område. Detta är ingen tillfällighet utan ett utslag av

en den patriarkala strukturen i samhället.

I århundraden har det manliga könet uppvärderats på bekostnad av kvinnliga.

Det är hög tid att avveckla patriarkatet, ty: s - Patriarkatet är inte begränsat till ett land - samma mönster som fanns i talibanernas Afghanistan finns också i Sverige, sa Gudrun Schyman på v-kongressen 2002.

Demonstrera mot ockupationen av Irak

Den 20 mars demonstreras världen över mot ockupationen av Irak och Palestina. Det blir också möten, manifestationer på större orter i Sverige

Göteborg, samling kl 13.00 på Götaplatsen

Stockholm, samling kl 13.00 på Sergels torg för avmarsch mot amerikanska ambassaden.

I övrigt se efter lokal annonsering eller på internet: www.stoppakriget.tk
www.stoppakriget.nu
www.motkrig.org

Ur våldets seger föds hat, och ur hat kan inga motsättningar lösas, ur hat kommer nytt våld och så fortsätter cirkeln.

Elin Wägner i Fogelstadtkanar

Recept för välfärd

Man tager vad man haver.

1 del 6-timmars arbetsdag

1 del jämställdhet

2 delar vård & omsorg

1 del kollektivtrafik

1 del skola

2 delar fritid & kultur

1 del miljöomställning

Tina 6-timmars arbetsdag

och rör ihop den med vård och omsorg och jämställdhet.

Blanda försiktigt ner kollektivtrafik. Tillsätt i omgångar skola, fritid och kultur.

Ingredienserna skakas om med en stark vänsterrörelse.

Det ger en jämnare yta!

Finhacka och finfördela en del miljöomställning. Krydda med jämlikhet och klipp över solidaritet. Salta rikligt med rättvisa.

Servera gärna med en aktiv och rättvis fördelningspolitik - den har klart utjämnade effekter.

Obs! Djupfrysning ger en fadd och menlös smak.

Ur BMOs privata receptbok

Innehåll:

2-7. Aase Bang: Feminism

- igår - idag - imorgon

8. Erni Friholt: Feminism och djupkulturen

9. Världskvinnomarschen

10-11. Vendela Englund-Burnett: Kvinnors hälsa: en sammanfattning

12-13. Still going strong

13. Dikt av Emelie Hwang

14. Eva Wikman: Kvinnohuset i Honduras

15. Folkomrösta om förslaget till ny EU-grundlag!

16-17. Caroline Runesdotter: I ockupationens spår: Arbetslöshet, prishöjningar och moralupplösning

18-20. Klara Johansson: På marsch för människorätten

21. Vad kostar kriget i Irak

22-23. Notiser

24-25. Anders Lundmark: Kubanska fragment

26-29. Bokrecensioner

29. Majvi Lindgren: Rapport från jämställdhetsrådet

30. Kalendarium

31. SKV-sida

32. Jubileumsseminarium i Stockholm

Vi Mänskor

Nr 1-2004 Årgång 57 Linnégatan 21 b, 413 04 Göteborg. Tel/fax: 031 - 14 40 28

info@svenskakvinnor.nu

Ansvarig utgivare: Evy Hagman

Redaktion: Aase Bang, Elly Engstedt, Erni Friholt, Zaida Hagman, Birgitta Tunovic, Britt-Marie Olander
Prenumeration: 4 nr/år 150 kr. Pg: 90 24 -1

Nästa nummer utkommer i juni 2004

Tryckeri: PR-Offset, Mölnadal

Omslagbild: Flicka vid Tigris av Ingrid Ternert

Feminismens spöke

....
men feminismen
flyger som en fågel
sprids från hjärta till hjärta
genom fingertopparns beröring
skälvande ord av samförstånd
en förening av objektiva betingelser
och levandegjorda drömmar,
ekonomi och kärlek

Ur Birgitta Bouchts: Livs levande

Tankar kring feminismen

Feminism - igår, idag, imorgon

Jag blir ofta lite beklämd när nya generationer av unga tjejer tror att de är först i världen att kämpa för kvinnors rättigheter. Det har alltid funnits starka, oppositionella kvinnor, men de flesta har tystats av manliga historiker. Det kan därför vara svårt att hitta fram till dem, men de har funnits och har ofta betytt mycket för sin samtid. Innan jag kommer in på dagens frågor vill jag gärna nämna några av alla dem som har gått före oss.

Redan 1558 krävde en engelsk kvinna som kallade sig *Jane Anger* ("Arga Jane"), utbildning även för kvinnorna.. "Att kunna fly från en regnskur eller hitta vägen till husbondens säng är inte tillräcklig kunskap för en kvinna", skrev hon. Just det orättvisa i att bara bröderna fick studera har gjort många flickor förtvivlade och rasande. De som trots allt fick utbildning – kanske hade de en klok far som insåg deras intelligens – bevisade att kvinnor inte var obegåvade. Som Galileis dotter Virginia som blev nunna vid 13 års ålder och lär ha varit lika briljant som han.

Den franska revolutionen 1789 blev en vändpunkt vad gäller mänskliga rättigheter. Parollen *Frihet, jämlikhet, broderskap* har ekat genom historien. Men systerskapet glömdes bort. En som protesterade mot detta var *Olympe de Gouge* (hon hette egentligen Marie Gouze), en känd profil i revolutionens Paris. År 1791 la hon i två skrifter fram sina idéer om att mänskliga rättigheter även måste gälla kvinnorna. Efter att hon hade kritiserat Robespierre avrättades hon i november 1793.

Några flera nedslag i kvinnohistorien:

Man kommer naturligtvis inte förbi *Mary Wollstonecraft* i raden av kvinnokämpar. Hennes bok "*Till försvar för kvinnans rättigheter*" väckte stor uppmärksamhet när den utkom 1792, samtidigt med franska revolutionen. Mary var självständig, självförsörjande och levde med flera män. Hon dog i barnsäng, 38 år gammal. Boken översattes inte till svenska förrän två hundra år senare, men den var en kultbok för den så kallade "nya kvinnorörelsen" på 1970-talet.

Kvinnor organiserar sig

Den första organiserade kvinnorörelsen bildades i Seneca Falls, New York, 1848. Då var kvinnorna så blyga att ingen av dem vågade sitta ordförande. En man ledde mötet, vars *Declaration of Rights* fick stor betydelse även för kvinnor i Europa. Den nya politiska rörelsen var "inte bara för kvinnor, men av kvinnor", skrev en begeistrad engelsk kvinna.

Ett halvt sekel senare var det militanta engelska suffragetter, ledda av *Emmeline Pankhurst*, som bokstavligen kämpade i första ledet: "*Till min förvåning upptäckte jag att*

Olympe de Gouge

Mary Wollstonecraft

Några viktiga årtal

1845 - Lika arvsrätt för kvinnor och män

1846 - Ogifta kvinnor (änkor, fränskilda) tillåts arbeta inom hantverk och handel

1853 - Kvinnor får rätt att undervisa i mindre folkskolor

1859 - Kvinnor får inneha vissa lägre lärar- och statstjänster

1858 - Ogifta kvinnor över 25 år blir myndiga efter ansökan i domstol. Gifter hon sig blir hon åter ommyndig

1861 - Högre lärarinneseminariet grundas

1862 - Ogifta kvinnor, änkor och män får inkomstgraderad kommunal rösträtt

1863 - Ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder, om hon vill kan hon avsäga sig sin myndighet.

1864 - Statens normalskola för flickor inrättas

1864 - Ogifta kvinnor får samma rättigheter som män i näringslivet

1864 - Mannen förlorar laglig rätt att aga sin hustru

1870 - Kvinnor får som privatister ta studentexamen

1872 - Kvinnan får själv bestämma vem hon vill gifta sig med

1873 - Kvinnor får rätt att studera vid universitet, ej teologi eller juridik

1874 - Gift kvinna får rätt att bestämma över sin inkomst

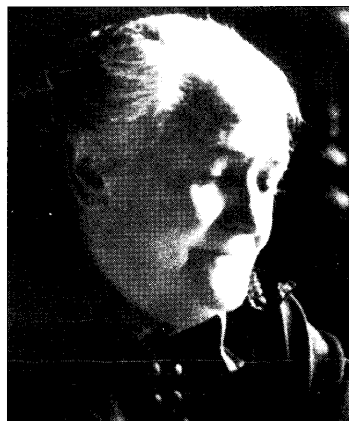
1884 - Ogift kvinna blir myndig vid 21 års ålder

1886 - Första kvinnliga yrkesföreningen bildas: Sveriges barnmorskeförbund

1886 - Första kvinnliga fackföreningen bildas: Hemsömmerskor i Lund

En av suffragetternas företrädare, Emmeline Pankhurst

Clara Zetkin

Kvinnorna på Fogelstad. Elisabeth Tamm, Ada Nilsson, Honorine Hermelin, Elin Wägner och Kerstin Hesselgren.

kvinnor [... / när det gällde kunde springa fortare än en vanlig engelsk poliskonstapel. Med lite träning kunde de kasta så bra att ruttna grönsaker träffade ministrar i ögat [... / Den dagen jag med en rak höger sände en polisman ner i orkesterdicket på en teater blev jag vuxen [... / Vi var ofta trötta, hungriga och rädda. Men vi hade aldrig varit så nöjda. Vi delade en livsglädje som vi aldrig tidigare hade känt".

Men suffragetterna saknade ideologisk bas, och när de uppnådde sitt mål, rösträtt för kvinnor, gick luften ur rörelsen, menar vissa forskare. Främst var det dock utbrottet av första världskriget och kravet om nationell enhet som gjorde att kvinnorna lade ned vapnen. Beslut om kvinnlig rösträtt kom 1918, men gällde inte alla kvinnor förrän 10 år senare.

I Tyskland växte en socialistisk kvinnorörelse fram. Clara Zetkin är kanske mest känd för att hon 1910 tog initiativet till en socialistisk kvinnodag. Hon menade att man måste se kvinnans frigörelse som en del av klasskampen, och avvisade allt samarbete med borgerliga kvinnor. Arbetarkvinnor skulle

befrias genom att samarbete med arbetarklassens män.

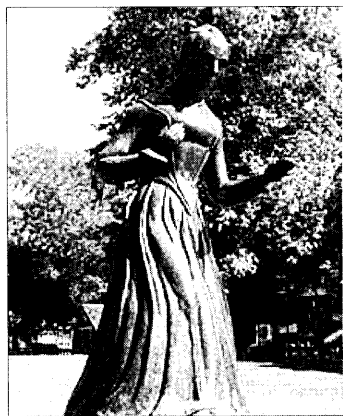
Sverige

Fredrika Bremer-förbundet bildades 1884, och var länge ett stort och aktivt borgerligt förbund, som drev yrkesskolor, platsförmedlingar och sjukkasse för lärarinnor, men idag för en tynande tillvaro. Tidningen *Hertha* har tidvis varit mer feministisk än förbundet, men utkommer nu enbart som nättidning.

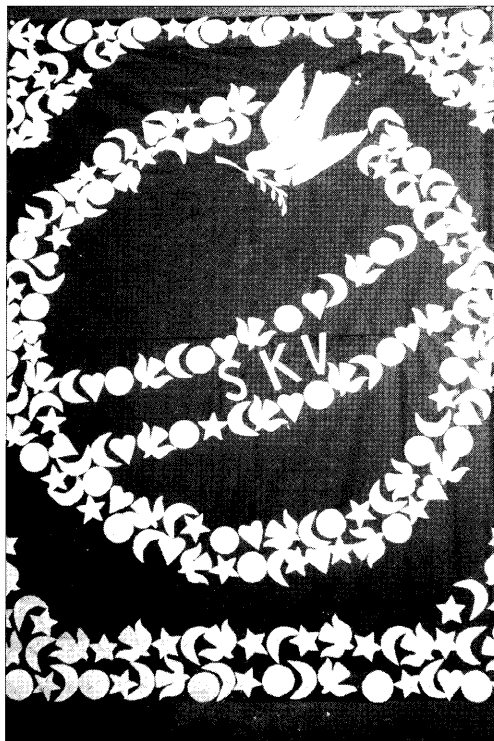
Rösträtten var viktig även för svenska kvinnor, och 1903 bildades Landsföreningen för kvinnlig rösträtt. När reformen äntligen genomfördes 1919-21, valdes fyra kvinnor in i andra kammaren och en i första, men de fick till en början lite att säga till om. Någon sa att man borde ha valt en ny riksdag med lika många kvinnor som män, för att få en snabb förändring till stånd.

När Svenska Kvinnors Vänsterförbund bildades i mars 1914 under namnet Frisinnade Kvinnor, var det i första hand som en protest mot krigshetsen. (Första världskriget utbröt i augusti).

"Vi kände det som en bjudande plikt att visa

Fredrika Bremer

Frisinnade kvinnors första ordförande, Ada Nilson

Porträtt av Elin Wägner av Isaac Grünewald

Under många år var Andrea Andreen SKVs ordförande

att vi fanns till som självständigt tänkande och menande, även om vi inte hade rösträtt" skriver Ada Nilsson, föreningens första ordförande, i sina memoarer. "Det gällde att bekänna färg, att ställa sig upp på den barrikad vi tillhörde".

Två av kvinnorna som valdes in i riksdagen 1921 kom från Frisinnade Kvinnor, nämligen Elisabeth Tamm och Kerstin Hesselgren. Året efter bildades Kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad. "Om det skall märkas att kvinnorna kommit in i samhällsarbetet, måste de bli många och kunniga", sade Elisabeth Tamm. Många kvinnor ur olika samhällsklasser har vittnat om Medborgarskolans stora betydelse.

1923 beslöt man att utge en tidning, *Tidevarvet*, med Elin Wägner som redaktör. Även idag slås vi av hur vidsynt, radikal och "modern" tidningen var. Av ekonomiska skäl lades den ned 1936, men då hade Frisinnade Kvinnor redan 1931 bytt namn till Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

Jag kan ha fel, men jag tror att de ideologiska motsättningarna mellan liberaler och socialister efterhand blev för stora. SKV splittades i olika grupper, varav Radikala grup-

pen verkar vara den som förde arvet från Fogelstad vidare. Ada Nilsson hade blivit god vän med Alexandra Kollontay. Den tyska belägringen av Leningrad gjorde att man började ett nära samarbete med kommunistiska kvinnor, och tillsammans drev de kampanjen *Med nål och garn för Leningrads barn*.

När kvinnor ur den franska motståndsrörelsen inbjöd till ett möte i Paris 1946, beslöt man att ansluta SKV till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund. Att säkra freden var det allra viktigaste. Dialogen med Östeuropa måste fortsätta, trots att det kalla kriget redan var i gång. Folkpartisten Kerstin Hesselgren hade varit ordförande i många år, nu lämnade hon posten och Andrea Andreen tog över. Nu började SKV:s internationella engagemang.

De kommunistiska kvinnorna kom till SKV efter kriget. Sveriges kommunistiska parti hade inget eget kvinnoförbund, men partiet rekommenderade sina kvinnor att gå med i SKV. Däremot tog socialdemokraterna starkt avstånd från SKV. Det sägs att läkaren Andrea Andreen, som hade varit aktiv i 30-talets reformpolitik, hade blivit minister om

1888 - Kvinnliga Arbetarförbundet bildas

1889 - Kvinnor blir valbara till fattigvård, skolvård mm (gäller ogifta kvinnor med egendom)

1892 - Stockholms Allmänna Kvinnoklubb bildas

1900 - Förbud för kvinnor att arbeta under jord, i stenbrott eller gruva. Kvinnor som fött barn får inte arbeta inom industri under fyra veckor efter förlossningen (utan lön)

1901 - Rätt till ledighet utan lön vid barnsbörd

1902 - Kvinnornas Fackförbund bildas

1903 - Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt bildas

1907-1909 - Rösträttsreform ger kvinnan rätt till kommunala uppdrag, om hon är rösträttberättigad enligt den 40-gradiga skalan

1909 - Allmän rösträtt för män vid 24 år

1909 - Nattarbetsförbud för kvinnor

1910 - Kvinnor får rätt att inneha kommunala poster

1910 - Preventivmedel förbjuds

1913 - Allmän pensionsförsäkring införs för kvinnor och män

1914 Föreningen Frisinnade Kvinnor bildas

1918 - Kvinnor får bli lektorer/rektorer vid allmänna läroverk

1919 - Kvinnor får rösträtt från 23 års ålder och blir valbara

1921 - Kerstin Hesselgren första kvinnan i riksdagens 1:a kammare (fem kvinnor invalda i riksdagen)

1921 - Kvinnor får allmän rösträtt och valbarhet till riksdagen

1921 - Giftna kvinnor blir myndiga vid 21 års ålder.

1921 Bestämmelse om att kvinnan ska bära mannens släktnamn införs

1921 - Gift kvinna myndig vid 21 års ålder

1923 - Kvinnor får söka statliga tjänster, med undantag för militär-, präst- och domartjänster

1927 - Kvinnolista i stadsfullmäktigevalet i Stockholm

1927 - Statliga läroverk öppnas för flickor

1931 - Svenska kvinnors vänster-förbund bildas

1931 - Moderskapsförsäkring införs. Sjukpenning i 30-42 dagar

1935 - Kvinnor får lika stor folkpension som män.

1936 - Statligt anställda kvinnor får rätt till tjänstledighet med sjuklön vid havandeskap och barnsbörd

1937 - Likalön för kvinnliga och manliga folkskollärare införs

1938 - Preventivmedel tillåts. Bidragsförskott, mödrahjälp till behövande och moderskapspenning för alla, införs

1939 - Förbud att avskeda kvinnor pga handenskap, giftermål och förlösning.

1946 - Lika lön inom statliga tjänster. Kvinnorna i riksdagen enas om en motion: Lön efter prestation, avskaffande av kvinnolöner

1947 - Barnbidraget införs

1949 - Även kvinnan blir förmyndare för minderåriga barn inom äktenskapet

1955 - Sjukförsäkringen förstatligas - rätt till 90 dagars mammaledighet

1958 - Kvinnor får rätt att prästvigas

1959 - Kvinnan får bli förmyndare för barnen vid makens frånfalle

1960 - Lika lön för lika arbete införs för kvinnor och män

1960 - Kvinnolönetariffer slopas

1964 - P-piller godkänns i Sverige

1970 - Jämställdhet skrivs in i läroplanen

hon inte hade valt fredsfrågan framför kärriären.

En ödesfråga under 50- och 60-talet var kampen mot svenska atomvapen. Nästan hela regeringen, militären och pressen var för, men här hade socialdemokratiska kvinnoförbundet och SKV samma åsikt: Nej till svenska atombomber.

Kvinnorörelsens renässans

I USA växte det fram en ny kvinnorörelse under 1960-talet. NOW (National Organisation for Women) bildades 1966. Samtidigt pågick kampen för medborgerliga rättigheter, där unga amerikanskor engagerade sig i lika stor utsträckning som killarna, men reducerades till kaffekokerskor och kuvert-slickare. I protest mot detta uppstod *Women's Liberation*. Kraven var i stort sett de samma som NOW förde fram (bättre kvinnorepresentation, barnomsorg, fri abort osv.), men *Women's Lib* var mer spektakulära. Istället för organisering i konventionella föreningar bildade de nätverk av fristående grupper med stormöten som beslutande organ.

I Sverige var det Grupp 8 som kom att förkroppsliga den nya kvinnorörelsen. Flera av de åtta som bildade gruppen kom från SKV, som de uppfattade som gammaldags och hie-

rarkisk. De ville arbeta på ett annat sätt.

Men samarbetet mellan dem fungerade väl. SKV hade ända sedan 1947 firat Internationella kvinnodagen, men nu fick firandet ny fart efter att Grupp 8 och SKV gemensamt ordnade ett stort möte i Stockholm 8 mars 1972. Grupp 8 fick också stort utrymme i *Vi Mänskor*.

Själv var jag aktiv i Kvinnoligan i Lund som startade ungefär samtidigt med Grupp 8. Det är år som jag minns med glädje och förundran. Hur orkade vi med alla dessa stormöten, studiecirklar, demonstrationer och utställningar? En viktig del av den "nya kvinnorörelsen" var *medvetandegörandet*. Vi utgick från våra egna erfarenheter, och förvånades över hur lika de var, oavsett ålder och bakgrund. Kvinnoförtrycket var universellt om än så subtilt att vi ofta hade varit omedvetna om det till då.

Ett jämställt samhälle?

Här i Sverige har vi kommit en bit på väg att realisera våra drömmar om jämställdhet. Åtminstone när man jämför med andra länder, och trots insikten om allt som fortfarande fattas oss. "Det är bara några frågor kvar", som de sjöng i Jösses, flickor!

Danmark var med sina glada Rödstrump-

or på många vis en förebild. Men i Danmark kan man idag inte kalla sig feminist, det är ett begrepp som förlöjligas, sägs det. Förklaringen lär vara att Rödstrumporna valde att ställa sig utanför partipolitiken, till skillnad från Grupp 8 som gick in i maktapparaten och lyckades påverka politiken i riktning mot jämställdhet.

Här i Sverige är det tvärt om inne att kalla sig feminist. Innan nästa val ansluter sig säkert även Fredrik Reinfeldt till alla de andra partiledarna som vill smickra sig in hos kvinnliga väljare. Men de visar inte i handling att de tar kvinnornas krav på allvar. När Kommunal strejkade, till exempel, förstod vi att de vackra orden inte betydde något i verkligheten.

Inte minst manliga LO-förbund opponerade sig mot strejken. Skall kvinnorna få högre löner måste kanske männen stå tillbaka, och det kan aldrig komma i fråga, tyckte Metall och andra mansdominerade fack.

Överhuvudtaget är det många socialister som genom åren har motsatt sig kvinnokampen. De har sett klasskampen som det övergripande målet, och feminismen som ett borgerligt påfund.

Men idag är det många svenska män som inser att kvinnoförtrycket existerar i alla

samhällsklasser, även om det ger sig olika uttryck. Och vi behöver männens stöd om vi ska nå ända fram, det är i alla fall min åsikt.

Framtidens feminister

Alla är inte eniga i detta. Det finns ekofeminister, lesbiska feminister, liberala feminister, superintellektuella feminister, socialistiska feminister och så vidare. Det kan ibland nästan påminna om sektvänstern på 70-talet.

Men visst är det bra att feminismen inte är enhetlig. Vi kämpar för samma mål, var och en på sitt sätt. Eller med andra ord: alla kan hitta en grupp där de känner sig hemma. Det viktiga är att man inte slår sig till ro med att det är bra som det är.

Vi gamla kämpar kan tycka det är synd att de unga feministerna aldrig har hört om Jane Addams eller Elin Wägner. De arbetar på ett annat sätt, de vill inte gå med i hierarkiska organisationer. Men de är arga, medvetna och kunniga.

Kom bara ihåg att kvinnans frigörelse är villkorlig. När som helst kan det komma ett bakslag, så det gäller att vara vaken och kampberedd.

Aase Bang

- 1971 - Särbeskattning införs
- 1971 - Kvinnobullen startas
- 1974 - Föräldrar får rätt att dela på ledigheten vid barns födelse
- 1975 - Rätt till fri abort införs.
- 1976 - Förordning om jämställdhet i den statliga sektorn
- 1979 - Småbarnsföräldrar får rätt till 6 timmars arbetsdag
- 1979 - Lagen om jämställdhet i arbetslivet antas i riksdagen
- 1980 - JämO införs
- 1980 - Äktamakeprövning för studiemedel avskaffas
- 1980 - Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs
- 1982 - Kvinnomisshandel faller under allmänt åtal
- 1982 - Kvinnors och barns rättsställning vid brott som incest och andra sexuella övergrepp skärps
- 1982 - Kvinnor får vid giftermål välja sitt eget eller mannens efternamn
- 1982 - Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats
- 1982 - Statliga bidrag till kvinnoorganisationer införs
- 1982 - Vård av barn hemma ger ATP-poäng.
- 1983 - Alla yrken öppna för kvinnor - även försvaret
- 1984 - Jämställdhetsavtal inom statliga sektorn
- 1987 - Sambolagen införs
- 1991 - Ny jämställdhetslag
- 1994 - Pappamånaden införs
- 1995 - Förordning om positiv särbehandling vid tillsättande av professorer
- 1995 - Lag om kartläggning av löneskillnaderna mellan kvinnor och män på arbetsplatser
- 1997 - Kvinnomaktutredningens slutbetänkande
- 1998 - Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster (torsklagen)
- 1998 - Lag om kvinnofrid
- 2001 - Lag om likabehandling av studenter i högskolan
- 2001 - Lag om lönediskriminering

Feminismen och djupkulturen

Från kvinnorörelsen i Portugal når oss ett budskap: "Idag överlämnar vi till vår president 120 000 namnunderskrifter med krav på folkomröstning om kvinnors rätt till abort..." (I Sverige lagstiftades den rätten år 1975).

I Sverige samlar vi namn med krav på folkomröstning om förslaget till den nya EU-grundlagen.

Det tyska feministiska partiet DIE FRAUEN skriver ett eget förslag till grundlag i EU. Ett "Kvinnornas Charter".

I Indien utgörs arbetarna i den informella sektorn till 60 procent av kvinnor. De är i praktiken helt rättslösa och oskyddade. En grupp som SEWA

(Self Employed Women's Association) utgör där stöd och hjälp.

I Sverige dödas kvinnor i så kallade heder-smord, men också inom en kristen sekt.

Johan Lönnroth m fl i vänsterpartiet anser att partiets miljöprogram är skralt. De klargör att inte heller en socialistisk ideologi garanterar en bättre miljöpolitik.

Och Gudrun Schyman söker allt oftare stöd utanför riksdagen till sitt feministiska program.

Enligt Simone de Beauvoir skulle feminismen bidra till "en höjning av insikten om den strukturella manskraften i samhället".

Dessa exempel visar dels att folkrörelserna oavbrutet försöker vinna gehör och påverka politiken, dels att en del politiker själva reflekterar kritiskt. Det ger hopp om att partiets synsätt och agerande kan ändras och att vi alla påverkas av olika tänkare på ett filosofiskt och litterärt plan.

Kan kvinnors rättigheter överhuvudtaget anföras politiken och bli beroende av demokratiska majoritetsbeslut? Skulle något parti, också ett som kallar sig feministiskt, kunna välja bort aborträtten t ex? Kan någon överordnad religiös tes leda dit?

Ju mer jag tänker på det, desto mindre förenligt med partipolitik ter det sig för mig. Istället för den alltför vanliga formaldemokratins behovs en demokrati som styrs av de humanistiska värderingar som måste ge den dess innehåll.

I delar av fredsörelsen anser vi att försvaret är alldeles för viktigt för att anföras av politiker som formar försvars- och säkerhetspolitiken. Jo, visst är det till slut riksdagen som lägger fast detta. Men vägen dit måste kantas av de oberoende folkrörelsernas analyser och insikter från ett vidare fält än den konventionella politikens traditionsbundna rutiner. Dessa har alltid hittills visat sig räkna fram kostnader för de militära system som är på modet bland internationella politiker och deras militära rådgivare.

Med offentlig debatt, demonstrationer, civil olydnad m m kan vi i folkrörelserna ingripa för att påverka innehållet i partiernas uppfattningar och i de beslut som fattas. Och vägen dit heter allmän opinionsbildning, folkbildning etc.

Miljöörelsen bildade till slut ett miljöparti, och vips blev alla andra partier miljöpartier. Kvinnorörelsen har några gånger ställt i utsikt att starta ett feministiskt parti. Strax blev nästan alla partier feministiska.

Med den rätta sortens påtryckning, ibland inte ens enbart med sakargument, kan alltså riksdagen påverkas. Men tas där sedan de beslut vi hoppas på? Det kanske förhåller sig med feminismen som med säkerheten och miljön? Den ter sig för viktig för att helt överlämnas till partiernas bedömning?

Hur kan vi få en undervisning om denna värdering av människan/kvinnan grundlagsfäst? Säkert inte enbart genom att lämna besluten om detta till partiernas egen rutinmässiga prioritering och utspädning av de idéer som ska stadfästas. Feminismen är ju i politiker-kretsar ännu bara ett modeord med magert innehåll utöver den kvoteringsdebatt som pågått i årtal.

Varje kultur har sitt underliggande, historiskt nedärvda program, en djupkultur, summan av de synsätt som präglar de dominerande samhällskrafterna i århundraden. Djupkulturen utgör en resnansbotten som färgar och formar de tankar som uppenbarar sig i den konkreta politikens ställningstaganden.

Detta program är till stora delar undermedvetet och visar sig som självklara synsätt, vilka ifrågasätts bara om man har en medvetet kritisk hållning. I denna djupkultur är feminismen ännu långtifrån införlivad, utan snarare är den avvisad, bortstött. Den passar ju inte in i det nedärvda mönstret.

Inbjudan till Världskvinnomarschen

"Jag är övertygad om att en människas frigörelse blir möjlig bara genom att hon tillsammans med andra på alla plan utmanar de sociala, politiska och ekonomiska förhållanden vi lever under. Världskvinnomarschens plattform är en bra grund för att skapa ett nätverk av kvinnogrupper som kämpar både mot patriarkatet – uttryckt i våldet mot kvinnor – och den nyliberala kapitalism som gör att en majoritet av världens kvinnor, och män, lever i fattigdom."

Så uttryckte sig Susan Caldwell som inbjuden talare vid Socialistiska partiets miniforum Öga mot Öga i Stockholm den 7 februari. Och hon berättade om Världskvinnomarschens upprinnelse i hennes hemland Kanada, där ett upprop i juni 1995 så småningom mynnade i en marsch tvärs genom landet under mottot Bröd och Rosor. "När vi kom fram till Quebec var vi 35 000! Detta förvånade inte minst oss arrangörer som kanske räknat med 3000... Men tiden var nog helt enkelt mogen för ett återuppvaknande av kvinnorörelsen".

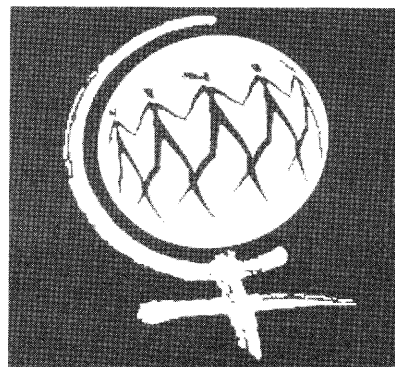
I arbetsgruppen efteråt med 17 intresserade kvinnor och en man, gick jag vid mitt inledningsanförande igenom de olika internationella manifestationerna och FN-konferenserna från 1975 och Världskvinnomarschens anhalter till idag.

Det känns återigen som om en tid är mogen för kvinnorörelsen att bli mera synlig och att ett nytt uppvaknande med nya insikter är på gång. Och också en lust att åter aktivt kämpa för Rosor och Bröd.

Eva Nikell och undertecknad Erni Friholt kommer att skriva ett upprop och en inbjudan till kvinnogrupper att ansluta sig. Kanske kan vi göra vår röst hörd redan vid de Sociala Forum som kommer att hållas i Stockholm, Göteborg, Malmö och kanske fler platser 14 – 16 maj. Utgångspunkten ska vara Världskvinnomarschens plattform: Mot fattigdomen och mot våldet mot kvinnorna och dess svenska variant i fem punkter, utarbetad år 2000 av SKV m fl: Ett öppet Sverige, Rätt till arbete, Bekämpa våldet, Solidaritet och Demokrati.

Har du åsikter, insikter, lust att vara med från början, skriv till Erni Friholt: ernifriholt@hotmail.com eller Eva Nikell: evanikell@hotmail.com

Erni Friholt

forts *Feminismen och djupkulturen*

Vem ser då till att den nödvändiga nötningen fort skrider så att feminismen med tiden införlivas med djupkulturen? Knappast bedrivs detta av den mot kortsiktig taktik orienterade riksdagspolitiken. Folkrörelser måste driva politikerna framför sig, eller kanske byta ut dem mot nya med nya synsätt.

En slående illustration till den uppgiften ger de delstater i USA där lagstiftarna påbjuder att endast gamla testamentets skapelseberättelse får läras ut i skolorna. Utvecklingslärans föreställningar ingår inte i djupkulturen.

Inte heller solidariteten är självklar där. Hur förhåller vi oss till våra mindre lyckligt lottade systrar i världen?

De politiskt beslutade och genomförda biståndet eller utvecklingssamarbetet hör ytterst till den nationella utrikes- och handelspolitiken. Flertalet fattiga i världen är kvinnor. Ett bistånd som verkligen är solidariskt med de fattigaste ges huvudsakligen av folkrörelserna i ett

folkligt konkret utvecklingssamarbete.

Och samtidigt som vi fortsätter vår kritik och ställer krav på regering och politiska partier utgör vi ett uppmuntrande exempel för kvinnor i andra länder.

Ja, vi har kommit en bit på väg.

Ja, vi kan lära ut ett och annat.

Ja, vi samlar in pengar för kvinnoprojekt i Indien och annorstädes.

Ja, vi ansluter oss till Världskvinnomarschen mot fattigdom och mot våldet mot kvinnor.

JA, vårt dagliga liv och vår påverkan kommer att skapa nya fakta – en feministisk djupkultur – en medmänsklighetens oskrivna grundlag, som kanske en gång också kan bli återspeglad i den skrivna...

Det är på gräsrotsnivån vi förändrar världen, dag för dag, år från år.

Erni Friholt

Bush planerar nytt korståg: denna gång mot fri abort

Trettio år efter att abort blivit lagligt i USA, lägger Bush fram ett förslag om att förbjuda sena aborter. Han menar att "fruktansvärt våld utövas mot barn som ska till att födas".

Anrika NOW (National Organization for Women) menar dock att lagen inte har tillkommit av sociala eller hälsomässiga skäl, men som ett första steg mot ett totalförbud.

Ett stort antal läkare och feminister, med hjälp av två domare, har beslutat att tillsvidare blockera lagen i Nebraska och i staten New York.

Men abortmotståndarna är på hugget. Femtio kongressledamöter vill förbjuda p-pillret RU-486, som de påstår bär ansvaret för att en ung flicka dog i Kalifornien i september. Detta ingår i den kristna högern strategi, som redan har sett till att abort och födelsekontroll har förbjudits i flera stater.

NOW planerar en stor demonstration i Washington den 25 april för att försvara den fria aborten. Man räknar med en miljon deltagare.

"Vi vill inte ha tillbaka den tiden då 5000 kvinnor årligen dog i sviterna efter illegala aborter", säger NOW.

Källa: Clara Magazine

KVINNORS HÄLSA

En sammanfattning

När läkaren Vendela Englund-Burnett blev ombedd att hålla en föreläsning om kvinnors hälsa, valde hon att sammanfatta ämnet i form av en rap. Tänk er följande text ackompanjerad av medryckande, rytmisk musik! Vendela är chef för primärvården i Värmland. Hon har varit ordförande i Svenska Läkare mot Kärnvapen.

Här står man nu utan orkester och kör
för att tala om det som kvinnors hälsa berör
Ämnet är stort och tiden är kort
därför blir det ett föredrag utav en annan sort
för om jag skulle rabbla fakta så blev ni nog helt knäpp
och jag kan inte prata sakta
så jag tar det som en rap

Jag åkallar folk och gudar
Hippokrates, Hygiea och Hertha
jag tar hjälp av Karolina och Ottar
Och öppna båd' hjärna och hjärta
för kvinnohälsa är så mycket mer än biologi
det är arvet, miljön och familjen
sociologi och vår demokrati

Mycket ohälsa har ursprung i vår roll i produktion
men också mycket har att göra med allt som hör till reproduktion
och många kvinnor blir sjuka av att bära ansvar för var relation
där hon ska vara band mellan föregående och nästa generation

Ohälsan är alltså stor som är kopplat till vår reproduktion
Det börjar nån gång när tjejen får sin första menstruation
sen kommer diagnoserna tätt till exempel smärtsam ovulation
eller oregelbunden, för riklig eller långdragen menstruation
Av detta kan se'n kvinnan få en järnbristanemi
av det får man huvudverk och blir trött; menstruationsasteni

Många kvinnor mår dessutom som en rätta premenstruellt
när magen står still och man fryser och svettas och kroppen den har svällt
man kan känna sig ful och arg men det är nog släkt med depression
för antidepressiv behandling har inneburit en smärre revolution

Dessutom finns alla obehag och varje otänkbar och tänkbar komplikation
till de medel som vi stoppar i oss för att hindra ovulation
eller spermernas framfart till ägget under akten kopulation
allt från livsfariga proppar till klåda i vår undre region

Runt själva sexualakten finns vetenskapens koncentration
kring sånt som mannens förmåga och då särskilt erektion
för om kvinnan känner olust eller smärta kan det dock bli konception
Trots spasm och fejkorgasm blir hon gravid och föder nästa generation

I tolv veckor av graviditeten har många kvinnor en upplevelse ny
den att börja varje morgon med att ulka och spy
Men sen mår hon ofta bra och kan unna sig att va' helt upptagen
av att uppleva sin kropp och den som växer där i magen

I slutet kommer ryggont och halsbränna och kanske foglossning
och hon ser med förväntan och fruktan fram mot kommande förlossning

Nu är ju inte detta en föreläsning i obstetrik
så jag ska inte plåga er med en massa statistik
dock vill jag säga att i världen dör varje år en halv miljon
i abort eller missfall eller nån sorts förlossningskomplikation

Nu har jag rapportat länge om det som rör reproduktion
nu tar vi en vers om sån ohälsa som rör vår roll i Sveriges produktion
För kvinnor i arbetslivet i vår mittseklsgeneration
har epidemiskt drabbats av "maladaptiv stressreaktion".

Vad står då detta för? Det är ett begrepp som beskriver
att vi lever i ytterligheter - ett liv av superlativer
Det räcker inte med gott nog - bli bra, bättre, bäst
det räcker inte att producera mycket - du ska göra mer, göra mest

Många lever som slavar med höga krav och låga resurser
med skam att hon inte orkar med - hinner inte baka, ej heller gå kurser
Tryck från jobb och hem, från alla håll
men kanske värst hennes egna krav om att fylla varje roll

När mannen kommer hem efter jobbet kan han varva ner
men kvinnans stresshormoner de stiger ännu mer
och detta i sin tur skadar på sikt en kvinnas hjärta
och kronisk stress och fibromyalgi kan ge en ständig smärta

Bevis finns att brist på socialt stöd
ökar risken för förtidig död
Vi ska nog inte förvånas över diagnosen "utbränning"
men borde kunna hitta andra sätt än långtidssjukpenning

Och i ett samhälle där ingen modell ser ut som vi
är det många unga som insjuknar i anorexi
ett livsfarligt tillstånd med sjuklig fettfobi
med förryckt föreställning om sin egen anatomi
Oftast är den unga flickan både duktig och ambitiös
som gör allt för att hennes kropp ska bli mindre voluminös
och medan kloka debatterar om vad som är den bästa bot
tynar unga bort och dör i vår tids tvinsot

Ja, mycket finns att göra för hälsan för människor av kvinnokön
det gäller både utbildning och makt och anständig lön
och att nån annan har skalat potatis som redan står på när man kommer hem
Det gäller att ha kunskap och medel att bestämma när man vill bli mor
men framför allt ha samma värde som sin man, sin son, sin far och bror
Det gäller att vetenskapen vågar fråga sig hur det ÄR
och inte se dessa cykliska honor som nåt som bara ställer till besvär

20 000 illegala aborter per år i Portugal

Det är förbjudet, men varje
år utförs minst 20.000 abor-
ter i Portugal, antingen i
hemlighet i hemlandet eller
över gränsen till Spanien,
som har samma lagstiftning
men inte är så strikt. De ille-
gala aborterna leder till
otaliga förstörda kroppar
och många dödsfall.

I januari 2002 dömdes
sjuksköterskan *Maria do Céu
Ribeira* till åtta års fängelse
för att ha utfört omkring
100 illegala aborter. Hon
hade byggt upp ett nätverk
av bland annat en läkare, en
taxichaufför och några apo-
tekare, men de andra slapp
undan med böter eller korta
fängelsestraff.

Även 17 kvinnor som
hade gjort abort, hotades
med tre års fängelse (en av
dem vara bara 16 år, och
alla hade svåra familje- eller
ekonomiska förhållanden).
Tack vare en internationell
kampanj frikändes dock
dessa.

Efter att författaren Ines
Pedrosa skrev en upprörd
tidningsartikel, underteck-
nade 2500 personer en peti-
tion om frigivning för Ma-
ria, och nu har hon fått am-
nesti av presidenten. Hon
frigavs i februari, efter att
ha avtjänat två år i fängelse.

Vad gör EU för att
påverka Portugals kvinno-
fientliga politik?

Källa: *The Guardian*

HEJ ALLA SKV-ARE. I ÅR FYLLER SKV 90 ÅR

JAG KAN INTE LOVA ATT DU SKALL FYLLA 90 ÅR, MEN MÅNGA 90-ÅRINGAR ÄR MEDLEMMAR./ Zaida Hagman

Ester Gahnström fyllde 90 år förra året. Hon har varit SKV trogen sen 50-talet. Än i dag kommer Ester på visit till expeditionen med en hem-bakt kaka

Eva Danielsson fyllde 90 år här-omåret. Hon har glatt oss alla med sin sång och diktläsning. Vi saknar Eva nu när hon har flyttat från Stockholm till Östersund.

Greta Segerson 90 år i år, men evigt ung i själen. Greta har kämpat för socialism och fred sen ungdomen. Fortfarande deltar hon i arbetet med liv och lust.

Från Karlstad fick vi bilden på Anna-Lisa Ogemar. Hon deltar med kraft i kvinnokampen. Hon har flyttat från Västerås, där hon varit medlem i SKV sen 50-talet

Siri Aldrin från Piteå är en aktiv SKV-are. Hon har många gånger skrivit dikter och prosa i vår tidning.

Fyra kvinnor i regnkappor i Åbo på Kvinnoforum. Unga flickan Eva Eriksson, 90 om fyra år. Hon jobbar på SKVs expedition i Stockholm flera dagar i veckan. Hon har reda på det mesta om SKVs arbete och ekonomi.

På samma bild finns Britta Lorentzon som ansvarar för Stockholms medlemmar. Planerar årsverksamhet, bakar underbara bullar.

Med på bilden på flanken finns Siv Wass och Siv Waldor Broberg, vilka också har många år i SKV, där de lagt ner mycket kraft.

Solweig Hansson, nyss fyllda 90. I aktiva år jobbade Solveig mycket åt SKV. Under en tid hade hon ansvaret för resor till Östtyskland, innan detta blev erkänt. Hon har många gånger suttit som ordförande vid stora konferenser. Alltid glad och i modigt mode.

Frideborg Löthberg är också en gammal kämpe (om man får så säga). Mångårig medlem och revisor i SKV.

Jag har upptäckt att det finns ämnen som är bäst
att inte vidröra när jag befinner mig i ett rum.

Likt förbannat

är det alltid de som berörs först

JÄMSTÄLLDHET

PORNOGRAFI

PROSTITUTION

Likt förbannat

håller jag aldrig käften

måste säga min klara mening

och möter en isande tystnad

Förbannat.

- Inte den där jävla feministen igen!

Måste förklara, börjar svettas av nervositet

känner stanken

Förbannat

ni måste förstå

till näsorna som missnöjt konstaterar

- Inte den där jävla SVETTIGA feministen igen!

blir så ivrig att jag snubblar och stammar

över orden

hela rummet skriker, jag hör

- Vi vill inte lyssna på den där jävla svettiga stammande

feministen!

Blodet rusar upp i huvudet, men jag vet att om jag inte säger

det jag måste få ur mig, kommer de aldrig att få veta

och det är viktigt

Förbannat viktigt

att jag berättar, allt medan rodnaden sprider sig över kinderna

- Blir hon RÖD nu också?! Är det något vi inte tål så är det såna
där jävla svettiga stammande RÖDA feminister, det ska ni veta!

Har hasplat ur mig dagens tiotusen sanningar

förpestat luften för tjugo stycken känsliga näsor

kinderna sprakar som tomtbloss

när jag inser att jag har gjort det igen..

Förbannat.

Förbannat.

Förbannat.

Emilie Hwang

Kvinnohuset i Honduras

Under veckorna 46 och 47 hade jag förmånen att göra en uppföljningsresa till Honduras och besöka SKV:s kvinnohus, Casa Refugio i Tegucigalpa. Syftet var att se på verksamheten och att träffa de inblandade i projektet. Under ett tiotal år har vi stöttat kvinnohuset som är landets enda kvinnohus för miss-handlade kvinnor. För att kunna fortsätta sin verksamhet är man

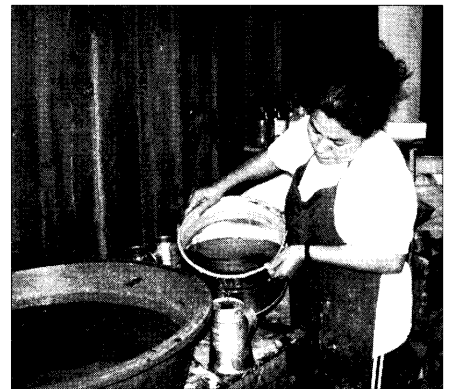
fortfarande i behov av stöd utifrån. Från myndighetshåll finns inget intresse av att bidra med stöd, miss-handel ses som ett familjeproblem och familjens ensak. Strukturerna är mansdominerande och mycket konservativa. Den svåra ekonomiska situationen som landet befinner sig i bidrar till att människor blir desperata och kvinnor och barn får sitta emellan.

När jag kom dit var det bara tre kvinnor och fyra barn som bodde i huset. Under tiden försvann två kvinnor och en tillkom med en enmånadersbaby. Antalet varierar och det är svårt att veta på förhand hur många som kommer att behöva skydd i kvinnohuset. Ibland är det få som nu, men ibland kan det vara upp mot 16 kvinnor, många med barn och då är det verkligen fullt.

Kvinnorna är ofta i ett mycket dåligt skick när de kommer. Här får de lugn och ro och möjlighet att bearbeta sina trauman med terapi och prata med andra kvinnor i samma situation. De diskuterar sina problem öppet, det är ett sätt att bearbeta problemen och stödja varandra. Deras historier är svarta och kantade av våld. Här får de möjlighet att känna trygghet och tillit till andra.

Långsamt byggs deras självförtroende upp för att de sedan ska kunna förändra sin situation och gå vidare. Man hjälper även kvinnorna med att starta små mikroprojekt för att ge dem möjlighet till oberoende.

Aktiviteten var stor när jag besökte dem. Inom projektet finns ett miniprojekt med stearinljusstillverkning. Just då höll man på med en stor beställning av ljus till UNICEF i Schweiz. Det var inte problemfritt då utrustningen inte räckte till. Man hade för få formar, nya dröjde plus att man höll till i ett gammalt alldeles för litet och nedslitet garage. Tillverkningen ger ett litet överskott som går till kvinnohuset men tillverkningen är mycket säsongsbetonad. Man kan ge två kvinnor lite lön för att delta i arbetet. De har på olika sätt varit knutna till

Bilder: Eva Wikman

kvinnohuset tidigare. Alla var inblandade i ljusstillverkningen för att kunna få beställningen klar. Tillfälle för att experimentera fram nya former fanns så man kan erbjuda en stor variation till försäljning.

Matlagningskurser kan ses som ett annat miniprojekt som även är en del av rehabiliteringen. Man utvecklar kvinnornas kunskaper och det är samtidigt en service till besökande. Efter avslutad tid på kvinnohuset kan de få lite inkomster genom matförsäljning och även vara mer attraktiva på arbetsmarknaden som hemhjälp.

Trots trånga ekonomiska ramar har kvinnohuset överlevt och de som arbetar inom projektet är fast beslutna om att så skall det förbli i framtiden också. Den största finansiären har varit SKV, utan det stödet hade inte projektet funnits idag. Lite hjälp från andra organisationer har flutit in men det är marginellt. Utan medlemmarnas finansiella stöd har inte de hittills fyra etapperna kunnat förverkligas.

Ett stort tack till alla bidragsgivare.
Eva Wikman

Här tillverkar kvinnorna ljus till UNICEF.

Nej till EU-stat - kräv folkomröstning!

Förslaget till ny EU-grundlag innebär en förändring i riktning mot en centraliserad, byråkratiserad och odemokratisk federal EU-stat.

EU-nationalsymboler införs

EU ska ha en flagga, nationalsång och nationaldag. Unionens valuta är euron. Alla dessa symboler karaktäriserar en stat. Om Sverige inte kräver undantag från euron så riskerar vi att tvingas in i EMU bakvägen.

EU-lagarna överordnade

EU-lagarna är överordnad alla nationella lagar – till och med grundlagar. Om det uppstår en konflikt så blir det EU-domstolen som avgör om vår egen grundlag gäller eller ej.

Vetorätten urholkas

Vetorätten urholkas alltmer. Antalet områden där EU kan fatta beslut som tvingar riksdagen att anpassa lagstiftningen ökar från 34 till 70.

Små länder förlorar inflytande

De stora ländernas makt ökar på bekostnad av de små. En majoritet av medlemsländerna kan köra över resten av länderna.

EU-parlamentet starkare

EU-parlamentet får en starkare ställning på bekostnad framför allt av minister-

rådet, dvs medlemsländernas regeringar, och i slutändan deras parlament. De stora ländernas makt ökar.

Riksdagen förlorar makt

Flera politiska områden - bland annat sociala frågor, miljö, folkhälsa och transportfrågor - ska bli en "delad kompetens" mellan medlemsländer och EU. Det innebär att EU:s medlemsländer endast kan lagstifta på områden där EU väljer att inte lagstifta.

EU-åklagare - europeisk arresteringsordning

Det finns förslag om att inrätta en EU-åklagare och en europeisk arresteringsordning. En EU-medborgare ska kunna utlämnas till annat EU-land, utan krav på bevis och även om personens handling inte är olaglig i hemlandet. Det är ett hot mot de medborgerliga fri- och rättigheter - som EU säger sig värna.

Gemensam försvarspolitik

Unionens gemensamma försvarspolitik "kommer att leda till ett gemensamt försvar, så snart som Europeiska rådet enhälligt har beslutat det". Tills dess "skall ettnärmare samarbete upprättas inom

unionen när det gäller ömsesidigt försvar". Det innebär att om en av de stater som deltar i samarbetet utsätts för väpnat angrepp så ska de övriga delta-gående staterna ge stöd och bistånd med "alla till buds stående militära och andra medel".

EU ska kunna bekämpa terrorism med militära medel i hela världen.

EUs två presidenter

EU ska ha två presidenter, en för EU-kommissionen och en för Europeiska rådet. Kommissionens president får rollen som "statsminister". Europeiska rådets president blir EU:s ansikte mot omvärlden med stort ansvar för utrikes- och försvarspolitik.

Nej till EU-stat!

Namninsamling för ny folkomröstning!

Svenska folket, precis som danskar och irländare, måste få säga sitt i en folkomröstning.

Det finns ingen majoritet i riksdagen för en folkomröstning. Flera organisationer och partier har därför ställt sig bakom en namninsamlingskampanj för folkomröstning.

Listor finns hos t ex hos:

SKV: 031- 14 40 28

Nej till EU 031 - 701 01 77

[www: nejtilleu.se](http://www.nejtilleu.se)

Eller ring till miljöpartiet och vänsterpartiet på din hemort.

Kolla hur EU-avgiften tickar på dygn för dygn

På internet har centernej en hemsida med ett räkneverk som oförtröttligt tickar på dag efter dag, månad efter månad. Det är den svenska EU-avgiften som tickar på.

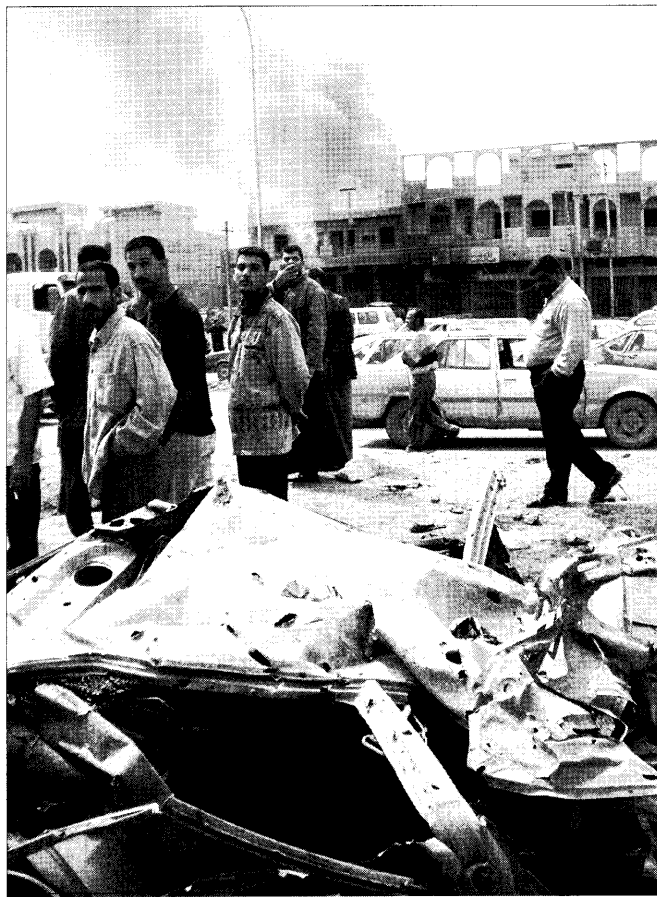
För närvarande betalar vi 68,5 miljoner kr per dygn. En siffra som kommer att öka eftersom årsavgiften planeras höjas från 24 miljarder kronor till 31. [http:// public.centerpartiet.se/centernej/](http://public.centerpartiet.se/centernej/)

EU bör bojkotta hotell med porrkanaler

EU-tjänstemän bör bojkotta hotell som visar porr på tv föreslår EU-parlamentarikern **Marianne Eriksson** (v).

- Jag vill göra det så fruktansvärt svårt som möjligt för porrindustrin.

Marianne vill också att EU satsar på forskning om orsaken till männens sexuella beteende. Resultaten är tänkt att ligga till grund för "ett adekvat program för sexualupplysning i alla medlemsstater".

Text:
Caroline Runesdotter

Bild:
Ingrid Ternert

I ockupationens spår: **Arbetslöshet, prisö**

För ett år sedan åkte Ingrid till Irak för att vara mänsklig sköld. Hon var kvar även sedan de flesta västerländska journalisterna lämnat landet och hon åkte hem först sedan den amerikanska ockupationsmakten förklarat kriget avslutat. Det hon upplevde då gjorde att hon har fått starka band till människorna där.

– De har levt i en kultur där man mår om varandra och hjälper de som är fattiga på ett sätt jag inte sett någon annanstans. Vi som var främlingar blev mottagna med gästfrihet och mjukhet, en vänlighet mot oss ditresta som är svår att beskriva på annat sätt.

SEDAN DESS HAR INGRID varit i Irak flera gånger. I slutet av förra året åkte Ingrid dit igen. Förändringen är stor, men knappast i något avseende som ockupationsmakten skulle vilja framhäva.

– Det är som natt och dag, så stor är skillnaden. Det är en stark förråing som vi bevittnar.

Skillnaden syns också i själva gatubilden. Tretton år av sanktioner hade satt sina märkbara spår, men det var fortfarande en vacker stad.

– Nu har man byggt betongavspärningar med taggtråd överallt runt hotell, polisstationer och banker. Trafiken tvingas in på andra vägar och överallt proppas gatorna igen.

– De flesta har svårt att klara sig. 70 procent är arbetslösa, priser och hyror har gått upp. Sedan USA tagit över fördelningen av matransonerna har de försämrats betydligt. Tormjölken till barnen har dragits in, kvaliteten har försämrats liksom kvantiteten. Men vissa har skott sig på kriget. De som tillhör det styrande rådet lever som kungar och gynnar släkt och vänner. Den gamla moralen luckras upp.

Amerikanska soldater finns i gatubilden. De

kommer i pansarvagnar varit ett attentat någonas befolkningen att m eller vänner som de sett makten. Som regel blir motståndaktiviteter ha soldater som går in oc ibland dödarfamiljeme hem. Detta är otvivelakt straffning i strid med G

Nu cirkulerar många av övergrepp som följt ska militärledningen utr ella övergrepp mot bar sig skyldiga till.

ÄVEN SVENSKA DAGBLAD denna moraliska upplös droger och pornografi av ockupanterna. Live många resignerar, de bl

– Till att börja med irakier, att det var en folk skulle vara så nöddortft att de inte sku protestera mot ockupat åt att USA och dess kor rar av situationen. De v ta hand om det civila vill inte anlita irakiska

Resultaten ser vi nu ter kriget har de amer ton och Bechtel som kor nad och reparationer in tenförsörjningen att fu att folk börjar jämföra ter Gulfkriget tog det t

kningar och moralupplösning

har med högtalare när det har onstans. I högtalarna uppmanas mot belöningar ange grannar att göra något mot ockupationsstyrda som bor i områden där det har skett utsatta för räder, med och genom söker, fängslar och medlemmar och skövlar deras rättigheter i en form av kollektiv bestraffning enligt Genèvekonventionen.

nga historier om olika former av våld och ockupationen. Amerikanerna utreder nu själva 53 fall av sexuella övergrepp, som deras soldater gjort

ADETS UTSÄNDE har omvitnat att våldet har blivit så besvärligt att de blir deprimerade och apatiska. De trodde jag, liksom de flesta andra, en tanke bakom detta; att de skulle ha någon ork kvar till att överleva. Men nu lutar jag mer åt att de kontrakterade företag inte klarar av att klara livets utmaningar. De har aldrig intresserat sig för samhället och framförallt: de har tekniker.

nu. Fortfarande snart ett år efter att amerikanska företagen Halliburton kontrakterats för återuppbyggnad har inte klarat av att få el och vatten fungera. Det har gått så långt att de med tiden under Saddam. Efter tre månader att få elnätet att

fungera igen – trots att kraftstationerna var sönderbombade. Men världens största ekonomiska makt klarar inte av att ge Iraks befolkning elektriciteten tillbaka.

Tillgång till elektricitet är också en förutsättning för att vattnet som går ut i ledningarna ska vara rent. Varken vatten eller el fungerar. De som har möjlighet försöker hitta andra lösningar. Överallt i Bagdad känns lukten av diesel. Det är diesel som används i generatorerna för belysning när det inte finns el.

INGRID ÅTERVÄNDE TILL IRAK i likhet med många av de mänskliga sköldarna. Upplevelserna har varit en stark drivkraft att komma tillbaka för att försöka hjälpa dem nu.

Många har anknutning till frivilligorganisationer och har nu börjat samarbeta med irakiska organisationer och enskilda. Bland annat har de hjälpt människor som ockuperat hus. Att folk saknar bostad kan ha olika skäl, en del har fått sina hus sönderbombade, andra har blivit arbetslösa och klarar inte av att betala hyran och för en del har det nu efter ockupationen blivit så stora pris- och hyreshöjningar att de fått lämna sina hem.

Här har tillresta frivilliga kunnat göra insatser. De har kunnat dela ut kläder och förnödenheter och frivilliga inhemska läkare har undersökt barnen och delat ut medicin. I det största området bor över 2.000 personer. Sammanlagt finns 270 områden av varierande storlek där folk ockuperat hus för att ha någonstans att bo.

KORT INNAN INGRID ÅKTE TILLBAKA till Sverige i januari hade många börjat reagera mot förändringar i familjelagstiftningen. I Bagdad genomfördes massdemonstrationer mot ett förslag från det styrande

rådet till islamisering av lagarna.

– Jag har hört från dem som är kvar därnere att läget är riktigt allvarligt. Irak har varit ett sekulariserat land där kvinnorna haft en stark ställning. De har i princip haft samma rättigheter som männen ända sedan 50-talet. Nu planerar det styrande rådet att införa sharialagar som i ett slag kommer försämra kvinnornas ställning.

Detta är sensationellt. USA som ockupationsmakt kan vara med och införa sharialagar och medverka till att vrida tillbaka klockan för kvinnorna. Var det inte Afghanistans kvinnor som befriades från sharialagarna när USA:s trupper ockuperade landet?

En av de frivilligorganisationer som finns i Irak är Occupation Watch. Dess medlemmar bevakar och dokumenterar kränkningar av Genèvekonventionen. Detta pågår varje dag med ett slumpartat dödande av civila, raidar inne i bostadsområdena och fängslande av personer på obestämd tid, utan insyn eller rättegång.

PÅ OCCUPATION WATCH'S ENKLA kontor samlas representanter för amerikanska människorättsorganisationer eller fredsaktivister från organisationer som "Bring them home now", Internationella paraplyorganisationen "United for Peace and Justice".

– Den bästa hjälpen man kan ge är hjälp till självhjälp och samtidigt att vi som är där sprider det vi bevittnar och avslöjar för den internationella opinionen vad som verkligen pågår i landet.

Hittills har Ingrid och de andra hjälparbetarna kunnat röra sig relativt obehindrat i Irak, men nu dras också nätet åt kring alla frivilligorganisationer. För att få vara kvar måste de registrera sig annars riskerar de utvisning.

”Inte folket och inte militärerna kan jag smutskasta. Men makten.”

På marsch för människorätten

Den internationella människorättsmarchen under en demonstration i Hebron.

Mellan den 19:e december 2003 och den 11:e januari 2004, samlades ett hundratal kvinnor från ca 20 olika länder med blandade åldrar, religioner, bakgrunder och politiska ställningstaganden i Israel och Palestina. Vi deltog i projektet "International Human Rights March of Women", som hade kommit till på initiativ av en grupp norska kvinnor ca två år tidigare.

Text och bild: Klara Johansson

Vår ambition var att visa solidaritet med våra medsystrar i båda länderna under denna svåra tid och vårt ställningstagande var solklart; vi fransäger oss och förkastar alla typer av våld som förekommer på båda sidor.

Vi ville visa vårt stöd med dem som söker en fredlig lösning, och som vill bygga broar mellan de två folken.

Vi träffade ett flertal organisationer på gräsrotsnivå, politiska partier, kvinnoorganisationer, och väletablerade NGO:s.* Vi träffade människor som på olika sätt har blivit offer för ockupationen, och för självmordbombningarna som följer den.

Vår roll var främst som observatörer, och vi ville lyssna och ta del av människornas liv och sedan återvända till våra hemländer och sprida informationen om vad vi sett och hört.

När jag hade sett vad ockupationen och murbygget gör med människorna på Västbanken fylldes jag med en stark sympati för det palestinska folket.

Och när jag sett det växande fredsarbetet som pågår i Israel fylldes jag med hopp.

Trots detta vet jag nu att den politik som Israel nu för är fullkomligt inhuman. För båda folken.

Någonting som jag vänder mig mycket starkt emot är bosättningarna. Bosättningar är områden, byar, med israeliska judiska invånare på Västbanken och i Gaza. Israel flyt-

tar sina medborgare till ockuperad mark, därför att de hävdar att marken är deras. Detta innebär ren stöld av palestiniernas land och pga att de är lokaliserade där den största vattentillgången finns, också av deras vatten. Bosättningarna strider mot internationell lag, och militärernas roll i de ockuperade områdena främjar definitivt ingen säkerhet för det israeliska folket.

I Hebron har bosättarna flyttat in, inte en bit utanför staden som i många andra fall, utan mitt i centrum. För att bosättarna ska kunna känna sig "säkra" patrullerar militärer på hustaken dygnet runt, och gatorna och husen är inringade med stängsel och taggtråd. Varje palestiniere som ska till sin port eller sin gata måste ta sig igenom militärkontroller och visa upp en särskild legitimation. För de palestinier som bor i samma hyreshus som bosättarna finns ett totalitärt förbud om att öppna fönstren, pga "säkerhetsrisk". Går man på gatorna i centrala Hebron, går man som inuti en bur, med beväpnade militärer patrullerande över sig. I Hebron bor ca 70 000 palestinier, och 400 bosättare, som "beskyddas" av 2 000 militärer.

I Nablus var vi inte tillåtna att komma in, eftersom det under vårt besök i Palestina pågick utgångsförbud i Nablus. Detta innebär att alla invånare där förbjuds att gå ut ur sina hus under en viss tidsperiod. Denna period kan variera

Al Aqsa moskén i Jerusalem

Bild från Erez check-point vid gränsen till Gaza.

Deltagare ur marchen på en refuseniks manifestation.

Under refuseniksmanifestationen i Tel Aviv.

Frågan: "Hur kan man göra så här mot ett folk?" innefattar inte bara hur man kan stänga in ett folk bakom en mur och under en ockupation, men också hur man kan undanhålla sitt eget folk information, och stänga in dem i ett fängelse av ovisshet? Om det israeliska folket visste, skulle inte situationen då se annorlunda ut?

från allt mellan en dag till åtskilliga veckor. Just detta utgångsförbud pågick allt som allt i tre veckor.

När vi besökte Jenin såg vi hur allra största delen av staden var förstörd. Bulldozers har kört igenom staden, rakt över hus, för att bygga en väg som ska leda till bosättningarna utanför. På denna väg får inga araber färdas. Vägen kommer att separera familjer och grannar, och det är mycket svårt att ta sig över till andra sidan för dem som bor där.

Detta är några av de fasansfulla exemplen vi bevittnade på Västbanken, och mycket går att lägga till...

Trots att jag har sett hur fruktansvärd ockupationen är för palestinerna har jag svårt att smutskasta israelerna. Sällan var min frustration så stor som när jag samtalande med israeler i Israel. Eftersom jag fick klart för mig att de vet ytterst lite av vad som händer! Dessutom är informationen de får väldigt vinklad av de israeliska medierna.

Frågan: "Hur kan man göra så här mot ett folk?" innefattar inte bara hur man kan stänga in ett folk bakom en mur och under en ockupation, men också hur man kan undanhålla sitt eget folk information, och stänga in dem i ett fängelse av ovisshet? Om det israeliska folket visste, skulle inte situationen då se annorlunda ut?

Ingen med israeliskt medborgarskap, förutom militärer och bosättare, får tillåtelse att komma in på Västbanken eller i Gaza. Ingen palestinier har möjlighet att ta sig in i Israel. Det finns alltså inget utrymme för dialog. Bilden av "vi och dem" växer...

Vad jag har förstått är att ingen gynnas av ockupationen. Ingen i Palestina och ingen i Israel, och så länge den finns där kommer båda folken att lida. Ockupationen för med sig självmordsbombningar i Israel, och ett fängelse för palestinerna. Och bombattentaten som sker i Israel förvärrar situationen enormt för palestinerna. En ond cirkel har skapats och den är svår att ta sig ur...

Jag har alltid känt mig otroligt tilltalad av vetskapen att som människa har man alltid ett val. Därför blev mina reaktioner väldigt starka när det individuella valet kränktes så enormt i Palestina. Samtidigt blev jag väldigt imponerad av de unga "refuseniks" som jag träffade i Tel Aviv. 18-åriga män och kvinnor som blir inkallade till att göra militärtjänst, men totalvägrar, därför att de anser att den israeliska militär-

styrkan handlar olagligt, och de vill inte stöda ockupationen. Eftersom det är allmän värnplikt i Israel, är detta straffbart, och man kan få upp till tre år i fängelse. Ändå vägrar många av Israels 18-åringar och väljer fängelse. För att följa sitt samvete och inte tjäna en krigsmakt. Detta är ett stort hot mot det israeliska systemet. Därför att om alla skulle vägra, skulle inte ockupationen vara möjlig.

Många av de militärer som jag träffade på Västbanken ville helst inte tjänstgöra under ockupationen heller. Men de var övertygade om att de inte hade något val. Ofta kommer de från starkt troende familjer där militarismen är väldigt glorifierad och militärer anses skydda och bevara sitt land. Men de mår ofta fruktansvärt dåligt och framförallt så är de väldigt unga, och det var hemskt att se vad som pågick i deras ögon.

Inte folket och inte militärerna kan jag smutskasta. Men makten.

Vi kvinnor bevittnade mycket. Och vi träffade många. Vi träffade judar, araber och beduiner. Män och kvinnor, barn och vuxna. Vi demonstrerade tillsammans med palestinerna och vi diskuterade med israelerna. Vid ett tillfälle försökte vi ta oss in i Gaza, vilket vi inte fick tillåtelse till. (Gaza är praktiskt taget ett fängelse, och ingen får lov att komma in dit. Människor svälter där.) Vi lyckades dock att skicka in en lastbil med mjölkpulver och mat över gränsen.

När det hade skett ett fruktansvärt attentat mot Nablus, där 25 människor fick sina hus förstörda, 200 blev skadade, och fem dödade, och den gamla delen av staden blev nästan helt och hållet förstörd, skrev vi tillsammans en petition om att vi ville se våra regeringar agera mot sådana här händelser omedelbart, som vi sedan gick med till våra olika ambassader.

Men jag är ganska säker på att vi alla var överens när vi lämnade de båda länderna att det är efter att vi kommit hem som vårt arbete börjar på riktigt.

Därför att informationen måste spridas om vad som händer! Och i Sverige vet vi inte en bråkdel av hur det ser ut i Palestina.

* NGO = Frivilliga bistånds- och hjälporganisationer

”

Vi behöver börja leva mer enkelt.

Vår slösaktiga livsstil är inte värt det pris, som betalas av de människor vi besegrar.

Kathy Kelly, 50, Chicago, Ill. USA.
Gandhian av i dag.

Kathy riskerade sitt liv i Irak – nu fängslad hemma i USA

Kathy skrev sitt testamente på ett nedslitet hotell i Bagdad, satt i långa, nattliga samtal om hur de döda skulle tas om hand när bomberna började hagla. Hon har hållit vettskrämda småbarn i famnen som gnisslat tänder under bombmattorna över Bagdad, medan magen vände sig ut och in.

Hon har tre år i rad nominerats till Nobels fredspris - för ett fredsarbete som började flera år tidigare vid soppköken hemma i Chicago, fortsatte i Sydamerika och Nicaragua och landade i Irak.

Hemma i USA välkomnas hon nu med en dom på tre månaders fängelse för en fredlig aktion vid militärbasen Fort Benning förra året.

Den 22 november steg Kathy Kelly tillsammans med 27 andra amerikanska medborgare in på det militära område i USA som utbildat och tränat kommande diktatorer och soldater, skyldiga till massakrer av hundratusentals människor i bl.a. Central- och Sydamerika.

Aktionerna mot det ökända "School of Americas" har avlöst varandra under årens lopp...

<http://www.gandhitoday.org>

Sju Sociala Synder

Politik utan Principer

Njutning utan Samvete

Välstånd utan Arbete

Kunskap utan Karaktär

Handel utan Moral

Vetenskap utan Humanitet

Tillbedjan utan Offer

M.K. Gandhi (2 okt. 1869 - 30 jan. 1948)

Tänd ett ljus Till Minne av ett Oprövat Verktyg.

P.S. När utreds Amerikas Förenta Staters innehav av massförstörelsevapen? DS

Vad kostar kriget i Irak?

100 till 200 miljarder dollar – det är kostnaderna för Irakkriget, enligt Vita Huset.

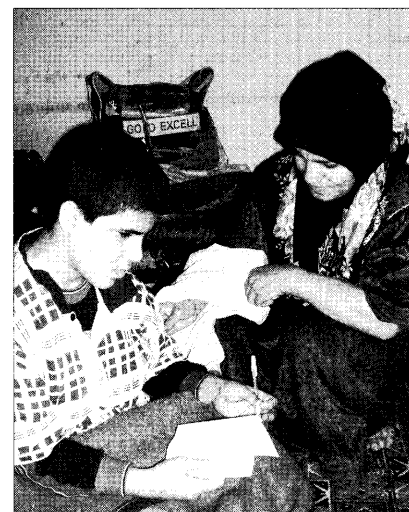
200 till 400 miljarder dollar – det är kostnaderna för att hålla 250 000 amerikanska soldater med materiell - varje dag!

25 miljarder dollar – utgör notan för ett av de förarlösa, missilbärande Predator planen. Och en Tomahawk kostar **2 miljarder dollar**.

27 000 dollar – det är priset för ett enda av de skott som avfyrares mot irakiska städer under de tre veckorna som själva kriget varade.

500 miljarder dollar "för freden" – detta är vad den amerikanska ockupationen beräknas kosta. Den kan vara mellan fem och 20 år.

2,1 miljarder dollar – är vad FN behöver för att genomföra en livsviktig humanitär insats i Irak de kommande sex månaderna.

*En irakisk kvinna med sitt handikappade barn.
Bild: Ingrid Ternert*

166 miljarder dollar – är vad Unicef ber om från det internationella samhället för att finansiera en nödvändig och brådskande humanitär hjälp för kvinnor och barn i Irak.

70 procent av jordens fattiga är kvinnor. Halva mänskligheten, därav två miljarder kvinnor, lever på mindre än **två dollar om dagen**.

30 miljarder människor dör av svält och mer än **800 miljarder** lider av kroniska sjukdomar.

120 miljarder barn som inte får gå i skola är flickor.

40 miljarder dollar per år skulle vara tillräckligt för att ge alla människor tillgång till utbildning, grundläggande hälsa, tillräckligt med mat, rent vatten och en sanitär infrastruktur som för kvinnornas del skulle betyda tillgång till gynekologer och förlossningsvård.

1 miljard dollar skulle utrota polyomelit.

2,2 miljarder euro skulle kunna behandla de 200 miljarder människor som lider av tuberkulos. Tuberkulos dödar varje år två miljarder människor, varav 95 procent i tredje världen.

Världens totala militärutgifter år 2002 uppgick till 800 miljarder dollar.

FN:s totala budget uppgår till 5 miljarder dollar.

Källa: Clara Magazine (vars källor är FN, Unicef m.fl.).

Ny avhandling om våldsamma fäder: Närvarande pappa inte alltid bäst för barnen

Samhällets strävan att skapa ett mer jämställt omsorgsansvar för barnen efter en skilsmässa eller separation kan få negativa konsekvenser för våldsutsatta mödrar och barn. I vissa fall kan de direkt motarbetas av myndigheterna. Det visar Maria Eriksson i sin avhandling om hur faders våld hanteras inom offentlig politik och av familjerättssekreterare.

Tidigare forskning och erfarenheter från hjälparbete har visat att mäns våld mot kvinnor drabbar även barn i familjen. De vet vad som pågår och har ofta både sett och hört våld och dess konsekvenser. Ett stort antal barn blir själva utsatta för fysiskt och sexuellt våld.

Män kan dessutom fortsätta vara våldsamma efter en skilsmässa eller separation. Idag beskrivs mäns våld mot kvinnor allt oftare som ett socialt problem och under 1990-talet har förändringar i lagstiftningen genomförts för att förbättra samhällets hantering av denna fråga, men hur ser det ut i praktiken? Maria Eriksson har i sin avhandling undersökt hur faders våld hanteras i samband med skilsmässor och separationer.

Finns beredskap att hantera den speciella situation som mödrar utsatta för våld befinner sig i och för att möta barn vars pappa misshandlar mamma?

Är det möjligt för kvinnor och barn att leva ett liv utan våld om den våldsutövande mannen också är far och medförälder? Vilken betydelse har faktorer som kön, släktskap och

ålder för synen på bemötandet av faders våld?

Maria Eriksson kommer fram till att samhällets försök att skapa jämställdhet, omvandla frånvarande fäder till närvarande pappor, och tillvarata barns intressen vid skilsmässor, kan få negativa konsekvenser för våldsutsatta mödrar och barn.

Den första delstudien visar att den svenska offentliga politiken inte behandlar faders våld som ett socialt problem som kräver politiska lösningar.

Den andra beskriver vilka hinder en grupp mödrar stött på när de försökt hantera sin medförälders våldsamma beteende - och att kvinnornas oberoende av medföräldern ibland undergrävs av inblandade myndigheter.

I den sista studien har Maria Eriksson studerat hur en grupp familjerättssekreterares hantering av faders våld snarast blir en icke-hantering, i synnerhet när det gäller våld mot barn - och kommer fram till att uppfattningar om professionalitet bidrar till detta.

**Maria Eriksson:
I skuggan av Pappa. Familjerätten
och hanteringen av faders våld**

Att vara pappa

Calle vägrade att gå med barnvagn på stan, trots att han var väldigt stolt över sin lilla dotter. Men rädslan för kompisarnas omdöme vägde tyngre. En riktig man nedlät sig inte till att gå ut tillsammans med en barnvagn.

Så var det i början av 60-talet. Jag tänkte på detta i lördags, när jag på gågatan i Karlstad mötte flera unga pappor som alldeles naturligt promenerade med barnvagn eller hade en baby i sele på magen.

Det har alltså gått framåt på vissa områden, tack vare medvetna politiska beslut. Nu föreligger en norsk avhandling som undersöker hur det blir när allt

fler män väljer att ta föräldraledigt. (Norge har 12 månaders föräldraledighet med 80 procent av lönen, varav fyra veckor är reserverade för fadern och inte får utnyttjas av modern. Resten av tiden kan de fördela som de vill).

Det visar sig då att när båda föräldrarna är hemma samtidigt, är det mamman som tolkar barnets behov och som bestämmer vad som ska göras. Den verkliga närheten upplever inte pappan förrän han får vara ensam med barnet och själv ta ansvaret. Då går han in i ett mycket lugnare tempo. Det blir inte längre så viktigt att uträtta en massa saker. Det är barnets behov av sömn

och mat som blir det viktigaste.

De män som delar föräldraledigheten med mamman eller som väljer att arbeta deltid, får inte alls samma upplevelser. Då blir pappan bara en stödspelare, och han tycker inte det är roligt att vara med barnet förrän det blir större.

Avhandlingen visar annars att jobbet är det största hindret för pappor som vill vara hemma, medan välfärdsstaten är den viktigaste dörröppnaren.

**Källa: NIKK magasin (Nordisk
Institut för Kvinnostudier)**

Ny chet för Nationella sekretariatet för genusforskning

Ann-Marie Morhed

Ann-Marie Morhed heter den nya förestandaren för *Nationella sekretariatet för genusforskning* i Göteborg. Anne-Marie är också kommunalpolitiker (v) i Knivsta, aktiv i Svenska missionsförbundet, kommunal vigselförrättare och politisk sakkunnig i jämställdhet på regeringskansliet.

Efter att ha arbetat några år som jämställdhetshandläggare vid Uppsala universitet tycker hon att politikens

värld är mycket mer demokratisk och påverkbar än universitetets.

Anne-Maries vision är att kön inte ska ha någon betydelse i framtiden.

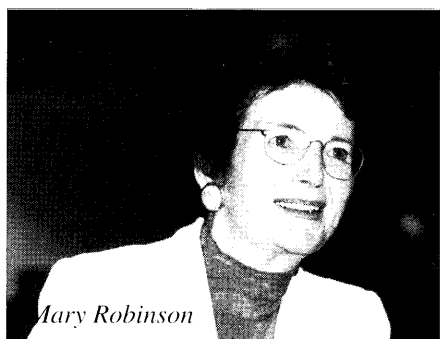
- Vi måste sluta dela upp mänskligheten i manligt och kvinnligt, säger hon. Men kommersiella intressen gör vad de kan för att bibehålla könsrollerna, se bara på reklam som riktar sig till barn.

Källa: *Kommunaktuellt*

Kvinnor och flickor drabbas hårdast av aids

Försöken att hejda HIV/aids slår fel därför att de inte når ut till flickor och kvinnor, som är de som drabbas hårdast i de fattigaste länderna, säger chefen för FN:s aids-program, enligt *The Guardian Weekly*.

Man jobbar med kampanjer som

Mary Robinson

predikar avhållsamhet, trohet och kondomer, men det är irrelevant för många kvinnor. De smittas av sin ende sexualpartner, maken eller pojkvännen. Äktenskap skyddar inte mot HIV.

Nu har FN startat ett globalt samarbete kring kvinnor och aids. Målet är att nå kvinnor i Afrika och Asien som saknar ekonomisk makt och är så förtryckta av sina män att de inte vågar kräva att de använder kondom.

Bland de som ställer upp hittar vi Irlands f.d. president Mary Robinson och skådespelerskan Emma Thompson. De ska hjälpa till att skapa uppmärksamhet om problemet och kämpa för att flickor ska få utbildning.

Kvinnlig bigamist blåste 14 män

En skotsk kvinna med pakistanskt påbrå sitter fängslad i Punjab efter att ha lurat pengar av minst 14 indiska män med löfte om äktenskap och därmed uppehållstillstånd i Storbritannien. Det räckte att hon sa att hon var på jakt efter en make, så betalade männen gladeligen flera tusen pund till "fästmän". En av männen blev misstänksam när hon krävde ännu mer pengar. Dessutom hade två män upptäckt att de var förlovade med samma kvinna när den ena visade upp ett kort av sin tillkommande.

Källa: *The Guardian Weekly*

Reds kom: redan Strindberg tyckte att det var synd om männen...

Operation Metro riktad mot Sloggi

En dag i oktober ifjol strömmade 300 kvinnor ner i de centrala metrostationerna i Paris för att riva ner eller måla över reklamaffischerna. "Vi har kommit för att angripa reklamen, kommersialismens bränsle. Den invaderar alla våra offentliga platser, gatan, metron och tv. Den är överallt, på våra kläder, på väggarna, på vita duken. Vi uppmanar alla att tillsammans med oss, med fredliga, lagliga och kreativa medel, delta i kampen mot reklamen".

Alla som vill "ta tillbaka det offentliga rummet" anmodas att ställa upp den 19:e i varje månad, var i sin by eller stad.

Bland den mest sexistiska reklamen i Paris är Sloggis stora affischer. Två kvinnor i stringtrosor, dvs. praktiskt taget nakna förutom ett snöre mellan skinkorna, anfaller en (påklädd) man som försvarar sig genom att boxa mot dem.

Källa: *Clara Magazine*

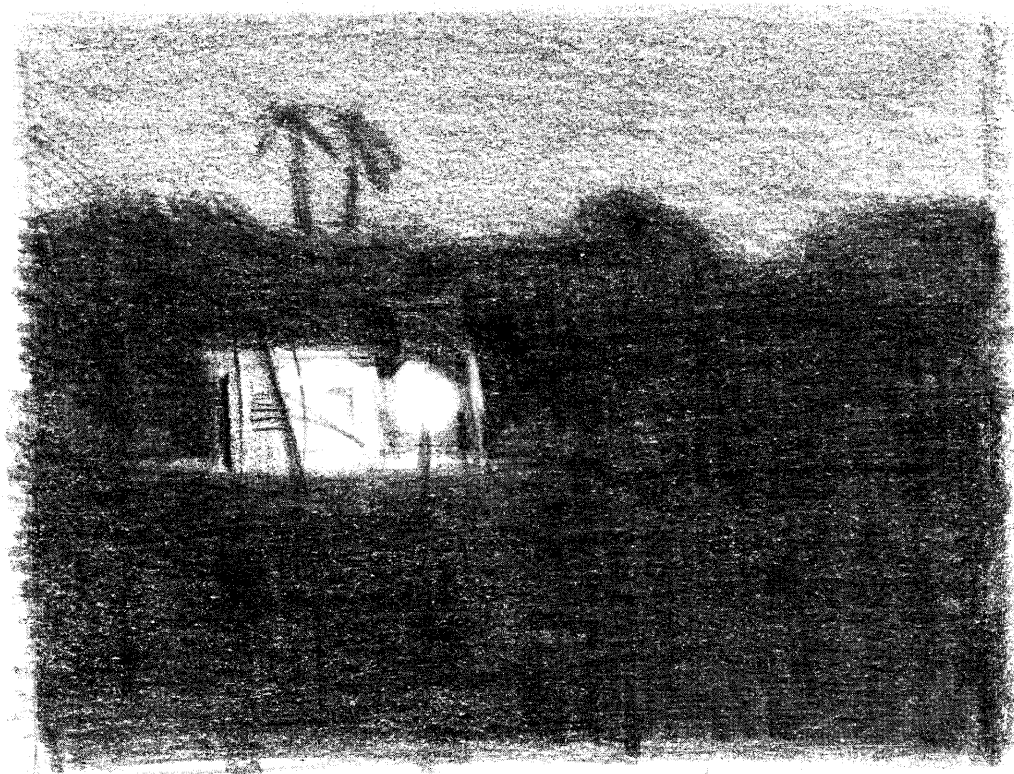
Vuxna är barnens framtid

En given formulering om barn i rapporter och analyser är den om att "barnen är vår framtid". Kanske borde vi lite oftare tänka på att vi vuxna är barnens framtid. Det gäller i särskilt hög grad de barn som lever i ständig otrygghet och rädsla utan tillräckligt stöd från sina närmaste. De behöver oss!

Annika Åhnberg i tidningen *Barn*

Kubanska fragment

Kubansk natt, mörkret stiger ur jorden och omfamnar allt. Himlen endast en nyans ljusare, pudrad av palmsilhuetter. På avstånd lyser lysrörsljuset ur fönstren på ett hus, ackompanjerad av en ensam glödlampa på gården.

SITTER PÅ EN FULLSATT slumrande, slamrande buss på väg från Havanna till Campamento Julio Antonio Mella. Felicia sover på min arm utmattad efter dagens upplevelser, det enda som irriterar är den stickande lukten av avgaser. Trafiken är gles, ibland flamlar en liftare upp i strålkastarljuset vid väggkanten.

Vi har under dagen gjort studiebesök i en stadsdel i Havanna där man startat ett socialt projekt. Området, som ligger nära konserthuset och revolutionstorget, hade låg status och drogs med olika sociala problem. Det var föräldrar som drack och försummade sina barn, gängbildning osv. Men som en av initiativtagarna sa så var synen på sig själva det som kanske var nyckeln till problemet, att det blev självuppfyllande. Vi sitter i deras samlingslokal som var det första som man skaffade och här sjuder det av aktiviteter och

varvas med föreläsningar, underhållning, utflykter, studiebesök, fri tid och nöjen. En väldigt bra mix. Sonen ansåg innan vi åkte att vi fått hjärnsläpp som skulle arbeta på semestern, istället för att bo på flott hotell med pool. När vi under en rundtur till Pinar del Rio får tillfälle att bo på hotell med pool så är det mörkande tråkigt jämfört med lägerlivet. Kan det vara så att rikedom och överflöd lägger sordin på livs- andarna?

Efter studiebesöket i stadsdelen har vi fri eftermiddag i Havanna. Nästan varje steg är en sinnlig upplevelse. Denna tvåmiljonersstad måste vara en av de mest fascinerande städerna i världen. Människorna ger sig tid, tar sig tid – ser dig och ler. Turisthajarna som alltid följer i turismens bakvatten är i jämförelse få och närmast försynta. Byggnaderna har levt långa och

"Sonen ansåg innan vi åkte att vi fått hjärnsläpp som skulle arbeta på semestern, istället för att bo på flott hotell med pool."

"Till detta bidrar också frånvaron av påträngande reklam och att de centrala delarna inte har ockuperats av konsumtionens likriktning. En stad för människor, och inte som hemma där städers funktion verkar vara att klämma in så många affärer som möjligt i centrum."

föreningsverksamhet numera. Jag kan förstå att man blir aktiv här för stolen jag sitter på är extremt obekväm. Själva lokalen är spartansk, för att inte säga torftig med svenska IKEA-ögon, men den fylls med liv och närvaro istället när några av de som lett projektet stolta berättar om vad de åstadkommit.

Vi avslutar studiebesöket med en rundvandring i området och tittar på ett nyligen färdigbyggt hus och ett pågående bygge som också ingår i projektet. De som ska bo i husen bygger tillsammans sina hus, och bestämmer hur de ska se ut. På Kuba äger alla sin bostad och den månatliga avbetalningen får vara högst tio procent av den samlade familjeinkomsten. Solen steker över bygget där en man vant hanterar mursleven, han arbetar som ingenjör men har nu semester för att bygga på det hus han ska bo i, de andra som arbetar på bygget denna dag är fyra kvinnor som annars arbetar som lärare. När vi lämnar området passerar vi små prinsessor, änglar och fjärlar. Barn i de mest fantastiska kreationer, det är skolavslutningsdag.

VI ÄR EN FAMILJ, mamma, pappa, Adam 14 år och Felicia 11 år, som flytt julen i Sverige och åkt med Svensk-Kubanska Föreningen på en brigadresa hit till Kuba. Vi bor på ett läger ca fyra mil utanför Havanna tillsammans med ca 150 andra från Norden, Storbritannien och Irland. Byn Guayabal ligger intill och den lite större Caimito på cykelavstånd. Lägerlivet är spartanskt, nyttigt, socialt, trevligt och bekvämt. Det kallas arbetsbrigad men man arbetar endast åtta halvdagar av de 21 dagar som lägret varar, jordbruksarbete

innehållrika liv, de är slitna och fårade och känns på något underligt sätt ärliga. Till detta bidrar också frånvaron av påträngande reklam och att de centrala delarna inte har ockuperats av konsumtionens likriktning. En stad för människor, och inte som hemma där städers funktion verkar vara att klämma in så många affärer som möjligt i centrum.

Mörkret faller och innan vi går till bussen som ska föra oss tillbaka till lägret passar vi på att utnyttja vårt turistutseende och slinker in på lyxhotellet Havana Libre. Vi glider världsvant uppför den breda trappan mot toaletterna för bortskämda och nostalgiskt utförs de mest banala behoven. På trottoaren utanför hotellet vinkar en kvinna in en av dessa bildinosaurier från femtiotalet som i varierande skick finns överallt, efter en snabb fråga klämmer hon in sig som fjärde person i baksätet. Transporterna är ett stort problem så allt som har hjul rullar och alla verkar hjälpas åt.

När vi efter fyra veckor på Kuba sitter i en taxi på väg till Havannas flygplats passerar vi en stor "reklamskylt" där det står "Konsumera bara det du verkligen behöver. Tänk på jorden." Tolv timmar senare på Landvetter är budskapet ett annat.

Anders Lundmark

PS .Jag kan varmt rekommendera denna resa för gammal som för ung, Familj eller ensam. DS

För mer information gå in på www.svensk-kubanska.se

Lär känna Kuba tillsammans med Nordiska brigaden!

Tre veckor tillsammans med kubanska arbetare och studenter, och med Kubavänner från hela Norden samt från andra länder i Europa. Pris: ca 12.000 kr (inkl. flygresor, kost, logi, transporter, studiebesök etc.).

För att kunna delta ska man vara medlem i Svensk-Kubanska Föreningen, eftersom Nordiska Brigaden också är en solidaritetshandling med Kuba, mot USAs ekonomiska krigföring.

Medlemskap kostar 250 kr / år ,
för ungdomar och studerande
125 kr.

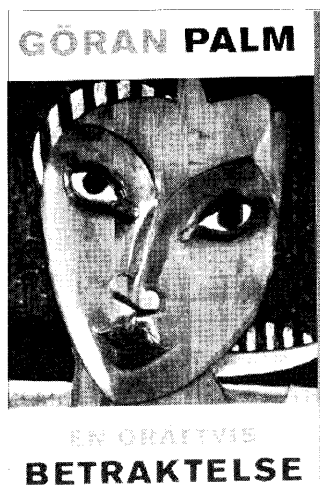
Betala in på Svensk-Kubanska föreningens
pg 40 54 11-0, skriv
medlemskap på
talongen

En orättvis betraktelse behövs

Bokförlaget Manifest har haft det mycket vällovliga tilltaget att ge ut Göran Palms bok i serien moderna klassiker. En Orättvis Betraktelse kom ut första gången 1966, innan studentrevolt, vänsterströmningar, strejkvåg, vietnamrörelse rört om i debattklimatet. Palms bok blev ett förebud och en väckarklocka.

Det han gör i boken är att vända på perspektiven. Mot det invant västerländska ställer han ett annat sätt att se, tredje världens perspektiv, de förtrycktas och förtrampades perspektiv. Göran Palm lägger en mosaik av citat, reflektioner och ibland lösryckta fakta. Men ingenting har kommit dit av en tillfällighet. Det är en mödosamt komponerad tankebok. Tillsammans utgör texterna en mosaik som tvingar oss att själva ställa frågor, fundera och söka svar. Boken kom ut som en slags temperatur på samhällsklimatet 1966 och jag har inte kunnat låta bli att undra om

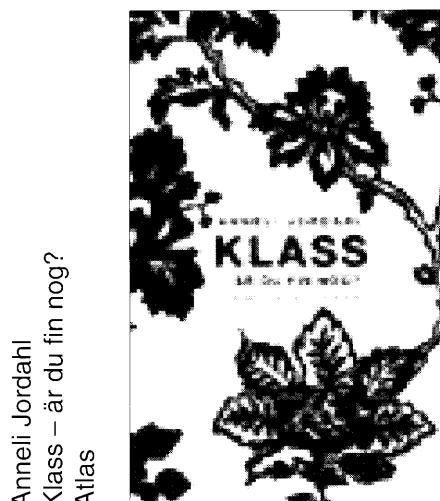

Göran Palm
En Orättvis Betraktelse
Manifest

den håller att läsa än idag. Nu vet jag, En Orättvis Betraktelse behövs idag också.

Caroline Runesdotter

Klass – är du fin nog?

Har klass blivit ett tabubelagt ord i Sverige? Talet om olika klasser tycks ha försvunnit ur den politiska retoriken och i dagligt tal är det sällan någon talar om klasser, klasstillhörighet eller klassmedvetenhet. Det gör däremot Anneli Jordahl i sin bok Klass – Är du fin nog? Hon går tillbaka i sin egen klassresa och penetrerar sina egna beteenden ur klassperspektiv.

Boken bygger delvis på samtal. David Lagerkrantz, överklass, dessutom en sådan med gediget intellektuellt kapital, Ragnar Thoursie, en av vår samtids största poeter. Annelis egen mor undersköterskan Elsvig Svensson. Ragnar Thoursies arbetarklassbakgrund var avgörande för valet av trygg, men krävande, tjänst i staten, framför osäker tillvaro som fri författare. Elsvig Svensson är numera sjukpensionär efter ett arbete i hemvården som besparingskonsulenter förändrade till alltmer personalutslitande. Det känns befriande att läsa Annelis bok. Klassperspektiven måste fram och det hoppas jag verkligen hennes bok bidrar med. Vad tjänar det till? Jo, hävdar Anneli Jordahl, det är först när man blir medveten om var man står i hierarkin som orättvisorna blir tydliga. Det kan behövas, för Sverige lär vara ett av de länder i världen där klasskillnaderna ökar snabbast.

Caroline Runesdotter

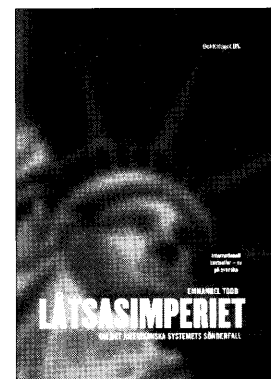
USA – ett låtsasimperium?

Hur står det till med USA:s förmåga att som enda kvarvarande stormakt ensamt dominera hela världen? USA förmår inte styra världen, hävdar Emmanuel Todd. Det vi ser nu: USA:s militära maktutövning är i själva verket ett sista försök att styra, när ekonomin inte klarar trycket.

Emmanuel Todd är sociolog, antropolog, ekonom och demograf. I sin första bok, utgiven 1976, förutspådde han Sovjetunionens och östblockets sammanfall. Denna gång förutsäger han USA:s oförmåga att på längre sikt behålla sin ställning. Det enorma budgetunderskottet och framförallt handelsunderskottet gör USA beroende av ett ständigt inflöde av utländskt kapital. Men samtidigt som omvärlden har allt mindre behov av USA har USA blivit alltmer beroende av omvärlden.

Alldeles särskilt intressant är det att följa Todds resonemang när det gäller Europa - allierans eller oberoende gentemot USA. En faktor är att världshandeln framförallt bygger på närhet och utvecklas inom närområdet, allt tal om globalisering till trots. Och går så småningom Storbritannien över till euro, blir detta något som rubbar jämvikten i hela världsekonomin. Om USA:s underskott håller i sig vill säga.

Caroline Runesdotter

Emmanuel Todd
Låtsasimperiet
Bokförlaget DN

Arundhati Roy ger röst åt miljarder

Efter den stora framgången med *De små tingens Gud* har Arundhati Roy helt och hållet ägnat sig åt politisk kamp. Hon har blivit en förkämpe i kampen mot kärnvapenutvecklingen och mot stora dammbyggen med påföljande folkförflyttningar i Indien och hon har på senare tid blivit allt flitigare citerad i den internationella debatten. *Den oändliga rättvisans matematik* är en samling av

essäer skrivna från 1998 fram till 2003 och Irakkriget. Här finns bl.a. Fantasi-förmågans slut en essä hon skrev efter den nya indiska regeringens provsprängning av en atombomb.

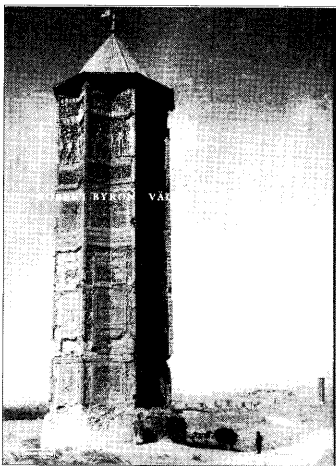
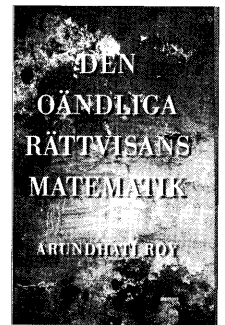
Arundhati Roy ger röst åt alla de miljarder som inte tillhör den rika västvärlden och i den oändliga rättvisans matematik ger hon detta andra perspektiv på angreppet mot World Trade Cen-

ter den 11 september 2001 och inför planerna då att inleda krig mot Afghanistan och bomba det tillbaka till stenåldern, skriver hon: "Kan inte någon vara snäll och förklara att Afghanistan redan befinner sig där? Och kan det vara till någon liten tröst var USA:s insats för att hjälpa det på vägen dit inte liten." Och så får vi hela historien om hur USA pumpat in pengar för att stödja krigsherrarna och hur så småningom Pakistans säkerhetstjänst ISI, CIA:s kompanjon i Pakistan, finansierade talibanerna.

Arundhati Roys essäer är välskrivna, hennes analyser är suveräna och framförallt: de är hoppingivande.

Caroline Runesdotter

Arundhati Roy
Den oändliga rättvisans
matematik
Ordfront

Vägen till Oxanien
Robert Byron
mbm förlag

Själv har jag många gånger blivit smärtsamt medveten om hur oerhört lite vi känner till om kulturskatter utanför vår egen kultursfär. *Vägen till Oxanien* är en möjlighet att åtgärda bristande kun-

Byron visar vägen till Oxanien

skaper i Orientens historia, och inte minst arkitekturhistoria. 1933-34 företog sig Robert Byron en resa genom Orienten till Oxanien, som ligger i norra Afghanistan.

Hans mål var att upptäcka rötterna till den islamska arkitekturen.

Byron, själv en avlägsen släkting till den legendariske Lord Byron, var en stor kännare av bysantinsk konst. Dessutom är han en alldeles fantastisk iakttagare, som får med precis lagom mycket av detaljer kring resans vedermodor, personskildringar, natur och kultur. Bruce Chatwin, själv en förträfflig reseskildrare, har benämnt denna bok "Mästerverket bland 1930-talets reseskildringar" den lär ha varit hans "bibel" när han rest runt i Centralasien.

Byrons encyklopediska kunskaper

smygs in i texten utan att den någonsin känns överlastad av information. Jag föreställer mig att Byron har gjort gedigna förberedelser inför resan för att sedan frikostigt dela med sig av sitt vetande. Boken ger stundtals en nästan kuslig närvarokänsla.

Däremot får vi acceptera att Robert Byron är ett barn av sin tid, präglad av den tidens värderingar. Som britt blir han ibland bemött med misstro och själv är han inte helt oanfäktad av en lättare släng av kolonial inställning. Till hans försvar måste sägas att han lär ha varit en av dem som tidigt varnade för fascismen. Och så har han skrivit denna fantastiska reseskildring som till råga på allt är estetiskt mycket tilltalande.

Caroline Runesdotter

Michael Moore
Vem har snott mitt land?
Ordfront

Michael Moores förra bok Korkade vita män kom ut dagarna innan 11:e september. Förlaget vägrade lansera böckerna

Vem har snott mitt land land?

och försökte istället få Michael Moore att skriva om dem. Han vägrade och en insats från landets bibliotekarier gjorde att boken trots allt kunde ges ut fem månader senare. Trots att förlaget gjorde allt för att boken skulle väcka minsta möjliga uppmärksamhet seglade boken upp högst på bestsellerlistorna och inom fem dar hade nio nya upplagor tryckts. Nu har alltså nästa bok kommit ut i svensk översättning och denna gång har Michael Moore en speciell mission med sin bok: han vill få bort George W. Bush från presidentämbetet.

I Vem har snott mitt land är Michael

Moore skoningslös. Alla förbindelser mellan Bushfamiljen och bin Ladinfamiljen finns noggrant redovisade. Alla dumheter och lögnar från Bushadministrationens sida finns med liksom Moores egna sarkastiska kommentarer. Det finns en del att skratta åt, men vi påminns också om den bistra verklighet det handlar om. Moore är inte den som glömmer att påminna om vad konsekvenserna har blivit för Iraks redan hårt beprövade folk.

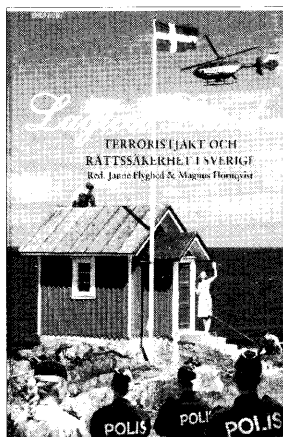
Måtte Moore lyckas i sitt uppsåt; ett tronskifte i USA!

Caroline Runesdotter

Laglöst land

I Laglöst land konfronteras vi med de tvivelaktiga sidorna av säkerhetstjänsten i Sverige, ordningens upprätthållare. I namn av kamp mot terrorismen har vi fått se en utveckling mot fler undantagslagar och säkerhetsåtgärder.

I Laglöst land har tio forskare gett sitt perspektiv på vad det är som händer. Bl a har Björn Kumm bidragit med en historieskrivning om terrorismen. Terrorismen är den svages krig och en produkt av motsättningen mellan västerländsk maktfullkomlighet och tredje världens maktlöshet, hävdar han. Men i kriget mot terrorismen sätts gamla lagar ur spel. Folkkrätten har körts över

Red. Jan Flyghed & Magnus
Hörnqvist
Laglöst Land
Ordfront

och de som har oturen att utpekas som fiender skyddas idag inte av några lagar, inte ens av någon humanitär rätt. Det tydligaste exemplet vi har idag är USA:s behandling av fångarna de förvarar på Guantánamo.

Den nedrustning som följde åren efter Sovjetunionens sammanfall är idag vänd i dess motsats. Och förutom USA:s svällande militärutgifter har också Kina, Indien och Ryssland ökat sina. Överdrivna hotbilder ger militären möjlighet att ta sig an fler uppgifter, även våldsutövning i det egna landet, en möjlighet som övervägs även i Sverige.

Den stora förtjänsten med den här boken är att den ger ett samlat perspektiv, där flyktingpolitik, rättsväsendet, upprustning, krig mot terrorismen och säkerhetstjänstens vidgade befogenheter sätts in i ett sammanhang.

Caroline Runesdotter

Sanningens ögonblick för samhällets toppar

Eva Joly är norskan som kom till Paris på 60-talet, läste juridik och utnämndes så småningom till undersökningsdomare.

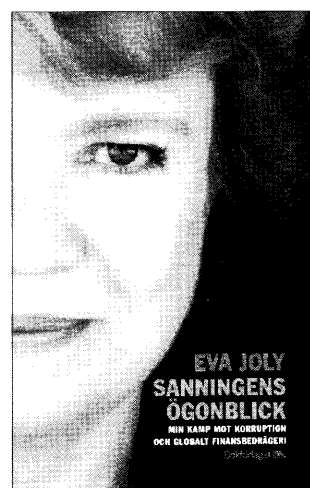
Hon specialiserade sig på ekonomisk brottslighet och det var så hon började granska det franska oljebolaget Elf. Två miljarder hade försvunnit och när Eva började undersöka vad som hänt ledde spåren till samhällets toppar. Så långt ska inte en undersökningsdomare gå, därför utsattes Eva Joly för förtalskampanjer, hot, inbrott, och telefonavlyssning. Ju större uppmärksam-

het kring utredningen, desto mer växte också hoten och pressen mot Eva Joly. Det stoppade henne inte och nu sedan hon flyttat tillbaka till Norge berättar hon hela historien från början till slut.

Hennes berättelse är spännande som en deckare. Samtidigt får man som läsare inblickar i såväl rättssystem som näringsliv i Frankrike. Det är med stigande obehag jag läser boken. Hur ser det ut här? Hur långt har vi kvar innan näringsliv, politiker och rättssystem är lika sammanvävda här?

Caroline Runesdotter

Eva Joly
Sanningens Ögonblick
Bokförlaget DN

Flammande fjäril

Yvonne Vera är från Zimbabwe och är idag en av de mest kända moderna afrikanska författarna. *Flammande fjäril* utspelas på 1940-talet och kretsar kring ett par, den äldre Fumbatha och den unga kvinnan Phephelaphi.

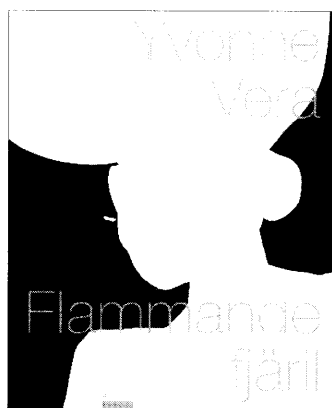
De bor i en förstad, med små hus, asbest och cement, tätt intill varandra. Fumbatha har arbete och reser bort långa tider. Phephelaphi vill bli något, hitta en väg till självständighet. Hon blir antagen till en sjuksköterskeskola men upptäcker snart att hon är gravid och drömmer att kunna bli något som ingav respekt och värdighet, att vara någonting, såg ut att krossas.

Runt denna berättelse målas bilden av livet i förstaden upp. Yvonne Vera har ett poetiskt språk och med det beskriver hon musiken som tågens framfart ger upphov till eller ljudet av tegelstenarna som kastas ur hand i hand av byggnadsarbetarna. Men det är kvinnorna som står i centrum för berättelsen.

För några år sedan, när hennes roman *Under Tungan* gavs ut, besökte Yvonne Vera bokmässan i Göteborg. Då berättade hon bl.a. om sin mormor, barnmorskan, med ett ben i den gamla traditionen, men också en länk till det

nya. I *Flammande Fjäril* anar jag spåren av hennes mormor, om inte i hennes eget livsöde, så i de människor hon mött.

Caroline Runesdotter

Yvonne Vera
Flammande Fjäril
Ordfront

Rapport från Jämställdhetsrådets möte i Stockholm 28 januari 2004

Jämställdhetsrådet är ett forum där regeringen och organisationer, som bedriver verksamhet med jämställdhetsmål, kan ha direkt kommunikation.

Jämställdhetsminister Mona Sahlin var ordförande för mötet där ca 50 personer deltog.

Justitieminister Thomas Bodström var inbjuden gäst och redogjorde för historik och alla turer kring den nya sexualbrottslagstiftningen. Ett antal sakkunniga fanns också på plats bl.a. JämO Claes Borgström.

Mona Sahlin inledde med att tala om regeringens handlingsplan för jämställdhet. Därefter tog hon upp exempel på områden som just nu var aktuella i olika sammanhang och gav dessa en vidare belysning av bakgrund, problem och möjligheter till förändring.

Tre områden togs upp till diskussion:

- Mäns våld mot kvinnor innefattande prostitution och handel med kvinnor och barn.
- Sexualiseringen av det offentliga rummet
- Abortfrågan.

Beträffande abortfrågan påpekades att den i vårt land tas för given och inte diskuteras, vilket i ett internationellt sammanhang är detsamma som att det inte finns ett tydligt svenskt ställningstagande. Att kvinnor ska ha oinskränkt rätt till att bestämma över sina egna kroppar är inte självklart, varken i Europa eller i övriga världen.

Denna rättighet är också väsentlig när det gäller arbetet med de två andra frågorna. Vad Sverige officiellt står för har stor betydelse för de människor som arbetar med dessa frågor i internationella sammanhang. Det är möjligt att kraftfullare kunna motarbeta ojämlikhet, våld och förtryck om man kan uttala sig med stöd av svenska lagar, regerings och riksdagsbeslut.

Mina egna synpunkter på mötet är att det var mycket kort i förhållande till allt som skulle inrymmas i det. Tiden utnyttjades visserligen mycket väl av ministrar och sakkunniga, (vars kompetens antagligen av nödvändighet måste innehålla förmågan att kunna uttrycka sig koncentrerat på kort tid) men innebar också en viss stressad ton som ställde höga krav på organisationernas representanter att ge koncentrerade tydliga budskap. Få klarade av detta och den korta tiden för frågor och rapporter gav kanske inte vad den kunde ha gjort i informationsutbyte.

Det var helt klart ett mycket intressant möte som livade upp mig från SKV Göteborgs gräsrotsperspektiv genom att visa upp att en sjudande aktivitet finns både här och där i vårt avlånga land.

Om vi alla kunde samarbeta vilken kraft det skulle få!

Majvi Liljegren

Kvinnliga akademiker fyller 100 år

I år fyller Kvinnliga Akademikers Förening 100 år. Organisationen bildades som ett led i de kvinnliga akademikernas kamp för rätt till högre statliga tjänster. Trots att kvinnor fick rätt att studera på universitetet och avlägga examen 1873 i Sverige, fick de inte rätt till de tjänster som de utbildat sig för. De var nämligen förbehållna "infödde svenske män" enligt §28 i Regeringsformen, den sk "behörighetsparagrafen". Denna orättvisa och ologiska lag ändrades först 1923.

Många kvinnor gjorde stora insatser i samhällslivet vid förra sekelskiftet och under tidigt 1900-tal. Hit hör Sveriges första kvinnliga läkare, Karolina Widerström, den första kvinnliga docenten och jur dr Elsa Eschelsson och riksdagskvinnan och historikern Lydia Wahlström.

Den 20 mars 2004 firas 100-årsjubileet i Läkarsällskapets lokaler i Stockholm, just i den sal där Karolina Widerström som ung medicinare höll sitt brandtal mot prostitutionslagstiftningen och läkarnas medverkan i reglementeringen.

Inför jubileet ges boken "Förbjuden frukt på kunskapens träd - kvinnliga akademikers kamp för jämställdhet under hundra år" ut. De kvinnliga akademikernas historia är intressant, bitvis skrämmande, och till stor del bortglömd.

SKV-kalendarium våren 2004

SKV Stockholm

Alla möten börjar kl 18.00
i Stora salen 1 tr
i Solidaritetshuset,
Tegelviksgatan 40
tel: 08 - 640 92 05

Tisdag 10 februari

Årsmöte.

Gunilla Carlstedt talar om sin och Annika Forsséns bok "Varsågod och var stark"

Måndag 8 mars

Internationella kvinnodagen, 8 mars-seminarium i Kulturhuset kl 10.00 Även Sergels torg 12.00 - 16.00

Lördag 20 mars Obs! Kafe Marx

Feminism igår, idag, morgon kl 13.00
SKV:S 90 årsjubileum.

Buffé med festligheter. kl 18.00

Tisdag 20 april

Lena Westin, Kilen, talar om läkemedelsmissbruk.

Tisdag 18 maj

Medlemsmöte: "Ordet är fritt, ordet är Ditt!"

Lördag 12 juni

Vårutflykt. Samling vid Slussen kl 12.00

Kaffe/te serveras på mötena. Tag med en väninna/arbetskamrat.

Buss 46, 55 och 66 mot Sofia/Barnängen stannar nära huset.

SKV Göteborg

Viktoriahuset, Linnégatan 21
tel: 14 40 28

Måndag 8 mars

Internationella kvinnodagen. Vi deltar i 8 mars aktiviteterna - demonstration kl 18.00

Lördag 20 mars - söndag 21 mars

Stockholm - gemensam festresa - SKV fyller 90 år. Det första kalaset blir i Stockholm på temat jämställdhet. Vi är alla bjudna.

Onsdag 7 april kl 19.00

Medlemsmöte

Avveckla patriarkatet! Hur ska vi egentligen bära oss åt? Berit Larsson inleder.

Tisdag 27 april kl 18.00

Planeringsmöte inför 1 maj

Vem gör vad och praktiska detaljer för att vårt informationsbord ska bli så bra som möjligt.

Lördag 1 maj informationsbord på Järntorget

Här ska det vimla av SKVare är det tänkt.

Onsdag 2 juni kl 18.00

Medlemsmöte/planeringsmöte.

"90 år med freden" är temat då göteborgsavdelningen ska ge sitt bidrag till SKVs jubileumsår i september.

"Kvinnans och naturens underordning - två sidor av samma mynt?"

SKV:s 90-års jubileum i Karlstad

SKV:s 90-års jubileum i Karlstad ska påminna om de olika områden där förbundet engagerar sig, som jämställdhet, fred, demokrati och miljö. Olika lokalavdelningar belyser olika teman. Stockholm tar hand om huvudjubileet (se ovan annons).

I **Karlstad** firas jubileet 6 april i Betlehems kyrkans café, med tårta, musik och

föredrag av ekofeministen *Maria Jansdotter*:
"Kvinnans och naturens underordning - två sidor av samma mynt?"

Ekofeminismen menar att kvinnans och naturens underordning är sammankopplade på ett symboliskt plan i vår föreställningsvärld. Därför måste feminismen och miljörörelsen göra gemensam sak.

- Vaer utålmodig,
menneske!
Sett dine egne spor!
Det gjelder
vårt evige, korte liv.
Det gjelder
vår jord.
Inger Hagerup

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov, ett samhälle fritt från alla former av förtryck.

Förbundets målsättning är:

- att verka för jämställdhet mellan kvinnor och män och för ett rättvist samhälle där alla har ett meningsfullt arbete,
- att verka för ett samhälle där alla barn är trygga och har lika värde, oavsett föräldrarnas ekonomiska situation, etniska tillhörighet eller nationalitet,
- att verka för fred, allt framtidsarbets grundval,
- att verka för skydd av vår egen och framtida generationers livsmiljö,
- att verka för solidaritet mellan folken, särskilt solidaritet med kvinnor, som i regel är hårdast drabbade av förtryck och exploatering,
- att bekämpa all kommersiell exploatering av såväl vuxna som barn.

Hyr en vecka i Gesunda i Dalarna

Nära Siljan, många sevärdheter.

**Till en kostnad av 2000 kr/vecka
Medlemmar 1 500 kronor.**

Bäddar: fyra fasta, två extra-bäddar samt lillstuga med två bäddar. **Kök:** Lättskött med kyl och frys. Dusch/toalett, kallt och varmt vatten. Eget linne och handdukar.

Svenska Kvinnors vänsterförbund

tel: 08 - 777 60 25, 070-728 37 88,

tel: 08 - 640 92 05, 08-649 30 18

Välkommen!

Stockholm

Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
(Tisd o torsd 13 -15) Tel: 08 - 640 92 05
info@svenskakvinnor.nu

Göteborg

Linnégatan 21 B, 413 04 Göteborg
(Månd -fredag 13 -15) Tel: 031 - 14 40 28
zaida.hagman@spray.se
Postgiro: 50 50 95 - 0
Insamlingskonto: 5 13 23 - 4

www.svenskakvinnor.nu

Vi Mänskor behöver ditt stöd

Att ge ut en tidning är kostsamt, särskilt för dem som inga statsbidrag har. För att kunna säkerställa Vi Mänskor utgivning behövs just ditt stöd.

Alla ekonomiska bidrag, stora som små, är välkomna och sätts in på pg 90 24 - 1. Skriv Vi Mänskor-stöd på talongen.

Ge Vi Mänskor till en vän

Ibland är det svårt att komma på en riktig bra present. Ett säkert tips är Vi Mänskor. Ge den till vänner, arbetskamrater eller andra tänkande människor. Vi Mänskor behöver dem och de behöver Vi Mänskor. Betala in 150 kr på pg 90 24 -1.

Tveka inte - bli medlem nu Prenumerera på Vi Mänskor

☐ Ja, jag vill gärna bli medlem i SKV. 150 kr/år.

Ja, jag vill gärna prenumerera på Vi Mänskor

☐ Prenumeration 4 nr 150 kr/år

☐ Gåvoprenumeration 100/år

☐ Stödprenumeration 200 kr/år

Namn:.....

Adress:.....

Postnr/ort:.....

Telefon:.....

E-post:.....

413 04 Göteborg

Linnégatan 21 B

SKV

Frimärke

Feminismen – IGÅR – IDAG – IMORGON

Kafé Marx Kungsgatan 84, över gården

Lördagen den 20 mars kl 13.00

SKV:s 90 års jubileum

13.00 Kvinnohistorisk kavalkad med **Hjördis Levin, Anita Berger** och
Anita König

14.30 Kaffepaus

15.00 **Maria-Pia Boëthius** om feminismen idag

16.00 **Lina Hjort** om feminismen imorgon

17.00 Teatergruppen "Skrämselhicka"

Anita Berger sjunger feministiska sånger från 1900-talet

Även andra medverkande

Jubileumsfest 18.00 - 21.00

Buffé kl 18.00

Anmälan till buffén sker genom insättning av 150 kr på pg 40 28 65 - 0,
SKV senast 12 mars.

Skriv ditt namn på talongen.

Ta gärna med vänner och bekanta, men anmäl och betala i förväg.

40 kr för seminariet kan betalas i entrén.

Har du frågor ring Eva 08 - 649 30 18, Britta 08 - 659 29 69

Svenska kvinnors Vänsterförbund

medarr: Kulturföreningen Fogelstad

Elin Wägner - sällskapet, Deaföreningen för kvinnomuséer